

APSTIPRINĀTA
2023.gada 14.septembra
Padomes sēdē,
prot.nr.8 - 1§

GROZĪJUMI
APSTIPRINĀTI
2024.gada 11.marta
Padomes sēdē,
prot.nr.2 - §1

Biedrības „TALSU PARTNERĪBA”

SABIEDRĪBAS VIRZĪTAS VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023. – 2027. GADAM

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

Saturs

KOPSAVILKUMS	4
SVVA stratēģijas saskaņotība ar plānošanas dokumentiem.....	6
1. ESOŠĀ SITUĀCIJA	8
1.1. Darbības teritorija.....	8
1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats.	8
1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts.....	9
1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums	13
1.2. Partnerības principa nodrošināšana.....	15
1.3. Biedrības darbības teritorijas SVID analīze.....	16
1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze	20
1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums	20
2. STRATĒGISKĀ DAĻA	22
2.1. Vīzija un stratēģiskie mērķi.....	22
2.1.1. Vīzija	22
2.1.2. Stratēģiskie mērķi	22
2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības virzieni.	23
2.2. Sasniedzamie rezultāti.....	24
2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai.	25
3. RĪCĪBAS PLĀNS.....	27
3.1. Rīcību plāns 2023.-2027.gadam Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana” (ELFLA)	27
3.1.1. Kritēriju apraksts maksimālās intensitātes noteikšanai	30
3.1.2. ELFLA intervences rīcību skaidrojums.	34
3.2. Rīcību plāns 2023.-2027.gadam Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027.gadam darbības veidā “Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana” (EJZAF).....	40
3.2.1. Kritēriju apraksts maksimālās atbalsta intensitātes noteikšanai	43
3.2.2. Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda atbalstītās rīcības.....	43
3.3. Cita ārējā finansējuma novērtējums.	49
4. SVVA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA	50
4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošām organizācijām.	50
4.2. “Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmu 2021.–2027.gadam un Eiropas Savienības Atveseļošanās un noturības mehānisma plānu”.	51
4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana.	52
4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana	54
4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija.....	54
5. Finansējuma sadales plāns	56
PIELIKUMI	58

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

Tabulu numerācija

1. tabula	Kopsavilkums	4.lpp
2. tabula	SVVA stratēģijas saskaņotība ar plānošanas dokumentiem.	6.lpp
3. tabula	Vispārējs ģeogrāfisks apskats	8.lpp
4. tabula	Sociālekonomiskais apskats	11.lpp
5. tabula	SVID	16.lpp
6. tabula	Sasniedzamie rezultāti	23.lpp
7. tabula	Inovāciju identificēšanas kritēriji	24.lpp
8. tabula	Rīcības plāns ELFLA	26.lpp
9. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei ELFLA	29.lpp
10. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei ELFLA	31.lpp
11. tabula	Rīcības plāns EJZAF	40.lpp
12. tabula	Kritēriju apraksts maksimālai intensitātei EJZAF	39.lpp
13. tabula	Finansējuma sadalījums	55.lpp

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

SVVA	Sabiedrības virzīta vietējā attīstība
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EJZAF	Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds
M	Mērķis
SM	Stratēģiskais mērķis
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
ZVRG	Zivsaimniecības vietējā rīcības grupa
VRG	Vietējā rīcības grupa
KLP SP 2023.-2027.	Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023.-2027.gadam
AIF	Aktīvo iedzīvotāju fonds
TIC	Tūrisma informācijas centrs
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
MKN	Ministru kabineta noteikumi
PZA	Programma zivsaimniecības attīstībai 2021-2027
NAP	Nacionālais attīstības plāns

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

KOPSAVILKUMS

Biedrība „Talsu partnerība” ir sagatavojusi sabiedrības virzītu vietējās attīstības stratēģiju (turpmāk – stratēģija), ko īstenošas biedrības darbības teritorijā, kuru veido Talsu novada 4 pilsētas un 13 pagasti. Stratēģija tiks īstenota, piesaistot divu fondu finansējumu:

Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) finansējums tiks ieguldīts lauku teritorijā - Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgaļes pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts.

Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda finansējums (EJZAF) tiks ieguldīts piekrastes teritorijā - Rojas un Mērsraga pagastos. Atbalsts no ELFLA Rojas un Mērsraga pagastos iespējams tikai gadījumā, ja to nevar saņemt no EJZAF fonda.

Biedrībā „Talsu partnerība” ir 22 biedri. Projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanai ir izveidota lēmēj institūcija, SVVA Padome atbild par stratēģijas ieviešanu, lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās.

SVVA Padomes skaitliskais sastāvs ir 6 pārstāvji – 1 pašvaldību pārstāvis, 3 uzņēmēju pārstāvji (no kuriem 2 zivsaimniecības interešu pārstāvji un 1 – lauksaimnieku interešu pārstāvis), 2 sabiedriskā sektora pārstāvji (no kuriem - 1 lauku sieviešu interešu pārstāvis un 1 jauniešu interešu pārstāvis).

VĪZIJA

Ekonomiski un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Stratēģiskie mērķi, rīcības un finansējuma avoti.

1.tabula

	Mērķis/Rīcība	ELFLA	EJZAF
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo)	Atbalsta apmērs (% pret kopējo)
M1	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	60	0
ELFLA 1	„Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, atbalsts “Lauku biļetes” iniciatīvām”		
ELFLA 2	„Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”		
ELFLA 3	„Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”		
M2	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	40	0
ELFLA 4	„Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”		
ELFLA 5	„Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”		

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

ELFLA 6	“Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”		
M3	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.	0	51
EJZAF1	„Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”		
EJZAF 2	„Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”		
EJZAF 3	“Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”		
EJZAF 4	„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”		
EJZAF 5	“Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”		
M4	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.		49
EJZAF 6	“Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”		

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

SVVA stratēģijas saskaņotība ar plānošanas dokumentiem

NAP 2027 stratēģiskie mērķi: “Vienlīdzīgas iespējas”, “Produktivitāte un ienākumi”, “Sociālā uzticēšanās”, “Reģionālā attīstība”.

Stratēģijā iekļautā situācijas izvērtēšana un identificētās vajadzības ir saskaņā ar Talsu novada attīstības programmu 2022.- 2028.gadam, no kā izvēlēti stratēģiskie mērķi un rīcību virzieni.

2.tabula

Mērķis (M)	Rīcība (R)	Talsu novada pašvaldības stratēģiskie mērķi (SM)	Talsu novada pašvaldības rīcības virzieni (RV)
M1 - Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	ELFLA 1 – “Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, “Lauku biļetes” iniciatīvām”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	RV16 - Uzņēmējdarbības attīstība RV17 - Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi
	ELFLA 2 - „Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”		
	ELFLA 3 – “Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”		
M2 - Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	ELFLA 4 - „Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”	SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte SM1 - Izglītota, aktīva un radoša sabiedrība	RV1 – Kopiena RV3 – Kultūrvide RV4 - Kultūrvēsturiskais mantojums RV5 - Sports un aktīvā atpūta RV6 - Veselības aprūpe un veicināšana RV10 - Publiskā ārtelpa RV15 - Mobilitāte un transporta infrastruktūra

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

	ELFLA 5 - „Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”	SM1 - Izglītota, aktīva un radoša sabiedrība	RV1 - Kopiena RV2 - Izglītība un prasmes
	ELFLA 6 – Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem	SM4 - Efektīva, atvērta pārvaldība un sadarbība	RV1 - Kopiena
M3 - Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.	EJZAF1 - „Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte	RV16 - Uzņēmējdarbības attīstība RV17 - Tūrisms un viesmīlības pakalpojumi RV15 - Mobilitāte un transporta infrastruktūra
	EJZAF 2 - „Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”		
	EJZAF 3 - “Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	RV10 - Publiskā ārtelpa RV12 - Vide un dabas resursi RV13 - Klimatnoturība un enerģētika
	EJZAF 4 - „Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”	SM2 - Ilgtspējīga un daudzveidīga vide un mobilitāte	RV4 - Kultūrvēsturiskais mantojums
	EJZAF 5 – “Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”	SM4 - Efektīva, atvērta pārvaldība un sadarbība	RV1 – Kopiena
M4 - Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.	EJZAF 6 - “Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”	SM3 - Viedi izmantotos resursos un zaļā domāšanā balstīta ekonomiskā attīstība	RV16 - Uzņēmējdarbības attīstība

1. ESOŠĀ SITUĀCIJA

1.1. Darbības teritorija

Biedrības „Talsu partnerība” (turpmāk - biedrība vai VRG) darbības teritoriju veido Talsu novada teritorija, kurā ietilpst Talsu pilsēta, Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Mērsraga pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Rojas pagasts, Vandzenes pagasts, Virbu pagasts.

1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats.

3.tabula

Rādītāji
Teritorijas platība un izvietojums
Biedrības darbības teritorija atrodas Talsu novadā un robežojas ar Talsu novada Valdgales, Īves un Lubes pagastiem, Tukuma, Kuldīgas un Ventspils novadiem. Biedrības darbības teritorijā ir 61,02 km gara Rīgas līča piekraste, kur atrodas Rojas pagasts ar 43,76 km un Mērsraga pagasts ar 17,26 km garu jūras robežu. Biedrības kopējā teritorijas platība ir 2022,49 km ² .
Teritorijas veids
Talsu novada teritoriju aizņem 59 % meža teritorijas un krūmu platības; 27 % teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes. Novada teritorija raksturojas ar ainavu dažādību. Teritorijā redzami līdzenumi, pauguraines, mežu, purvu, lauku ainavas, pļavas un atmatas. Rojas pagasta piekrastē atrodas smilšainās un akmeņainās pludmales, savukārt Mērsraga pagasta teritorija raksturojas ar ainavu daudzveidību – jūrmala, ezeraine un purvaine, lagūnas, līdzenuma ainava, Baltijas jūras, agrākās Litorīnas jūras atstātas apmežotas kāpu joslas, lauku apbūves ainavas, urbanizētas ainavas un zeltainām kvarca smiltīm klātas pludmales.
Dabas resursi
Talsu novads ir bagāts ar smilts, smilts- grants resursiem un kūdras resursiem. Novadā ir sastopami arī sapropeļa saldūdens kaļķu, kā arī dolomīta un māla resursi. Smilts un grants atradnes un prognozēto krājumu laukumi atrodas galvenokārt novada centrālajā un austrumu daļā. Piekrastē nozīmīgs resurss ir mežs, jūra un Engures ezers.
Dabas mantojuma objekti
Talsu novadā ir vairākas nozīmīgas, īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Iekšzemē tie ir dabas parks „Abavas ieleja” un „Talsu pauguraines dabas parks”, kas ir iekļauti īpaši aizsargājamo teritoriju kopā Natura 2000. Talsu novadā 6% no visas platības aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Piekrastes pagastos atrodas dabas liegumi <i>Ģipka</i> un <i>Ģipkas lankas</i> , kas iekļauti „Natura 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā. Šeit atrodas arī dabas pieminekļi <i>Kaltenes krasta veidojumi</i> un <i>Kaltenes kalvas</i> , dabas parks <i>Engures ezers</i> – 3337,8 ha jeb 30,6%. (dabas objektu sarakstu sk. Pielikums nr.3).
Kultūrvide. Kultūras mantojuma objekti
Katrā Talsu novada pagastā ir vairākas kultūrvēsturiski ievērojamas vietas, piemēram, Nurmuižas viduslaiku pils un baznīca, Māras kambaru alas, Pastendes muiža Ģibuļu pagastā, Talsu mācītājmuiža un K.Amendās atdusas vieta, Pedvāles Brīvdabas mākslas muzejs. Pūrciema apmetne, Kancele un ērģeles Kaltenes luterāņu baznīcā, Baķu baznīcas kalns (kulta vieta), Tromeļa pils (viduslaiku nocietinājuma vieta), Rojas senkapi, Ērģeles Mērsraga luterāņu baznīcā,

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

Mērsraga bāka. Novadā kopumā atrodas 258 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi. Rojas pagastā atrodas 7 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi. Mērsraga pagastā atrodas 3 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi. Talsu novada teritorijā atrodas arī 3 pilsētbūvniecības pieminekļi (Sabiles, Talsu, Valdemārpils pilsētu vēsturiskie centri). Talsu novadā kopumā ir 24 kultūrvietas, t.sk. biedrības darbības teritorijā ir 4 brīvā laika pavadīšanas centri, Rojas Kultūras centrs, Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs, 6 tautas nami, 5 kultūras nami, 3 saietu nami, 3 muižas, darbojas amatiermākslas kolektīvi, 31 bibliotēka, 3 muzeji (Talsu novada muzejs, Latvijas Lauksaimniecības muzejs “Kalēji”, Rojas Jūras zvejniecības muzejs un filiāle Kaltenē, kino “Auseklis”). (kultūrvēsturiskā mantojuma sarakstu sk. Pielikums nr.3)
Būtiskākie apdzīvojuma un attīstības centri
No 2021. gada 1. jūlija Talsu novada administratīvo teritoriju, kas ir sestā lielākā pašvaldības teritorija Latvijā, t.sk. biedrības darbības teritoriju, veido četras pilsētas – Talsi, Sabile, Stende un Valdemārpils, un 13 pagasti – Abavas, Ārlavas, Balgales, Ģibuļu, Ķūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Mērsraga, Rojas, Strazdes, Vandzenes, Virbu. Administratīvais centrs ir Talsi.
Uzņēmējdarbība
Talsu novadā populārākās uzņēmējdarbības nozares sadalījumā pa darbības veidiem ir graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, būvniecība, kravu pārvadājumi pa autoceļiem, zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana, jauktā lauksaimniecība, zivsaimniecība, kokapstrāde, metālapstrāde, dažādi pakalpojumi. Būtiska nozīme ir tūrisma nozarei. Tiek piedāvāti aktīvās vai relaksējošās atpūtas pakalpojumi, viesu nami, kempingi utt. Talsu novada teritorijā pieejamas vairāk kā 160 naktsmītnes - viesu mājas, brīvdienu mājas, kempingi un atpūtas kompleksi, gan apartamenti, kā arī telšu vietas. Sabiedriskās ēdināšanas ziņā Talsu novadā ir vairāk kā 50 ēdināšanas vietas (kafejnīcas, restorāni u.tml.
Tūrisms un publiskā ārtelpa
Baltijas jūras un Rīgas līča piekraste, Rojas Jūras zvejniecības muzejs, Kaltenes dabas taka, Mērsraga bāka, pilsētu vecpilsētas, Pedvāles mākslas parks, Talsu pauguraine, Engures ezers, Usmas ezers ar ko robežojas novads u.c. populāru tūrisma objekti. Teritoriju šķērso divi starptautiski velomaršruti – EuroVelo 10 (Apkārt Baltijas jūrai) un Eurovelo 13 (Dzelzs priekškara maršruts). Teritoriju šķērso Eiropas garās distances pārgājēju maršruts gar Baltijas jūras piekrasti – “Jūrtaka” un “Mežtaka” (šķērso Abavas pagasta teritoriju). Talsu novadā nozīmīgu lomu publiskajā ārtelpā ieņem piejūras teritorija – Lībiešu krasts, kas ietver piekrastes teritoriju no Ovišiem līdz Ģipkai.

1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts.

Līdz 2021.gada administratīvi teritoriālajai reformai biedrības darbības teritorijā ietilpa Talsu novads (izņemot Lubes, Īves un Valdgailes pagasti), Rojas un Mērsraga novadi. Pēc administratīvi teritoriālās reformas Talsu novads kļuva par sesto lielāko novadu Latvijā, kurā apvienojās Rojas, Mērsraga un Dundagas novadi.

Talsu novadā uz 2023.gada sākumu reģistrēti 34 895 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju skaits pagastos ir 1530 iedzīvotāji, četros pagastos (Lube, Īve, Ķūļciems, Strazde) iedzīvotāju skaits ir zemāks par 400 iedzīvotājiem.

Biedrības darbības teritorijā iedzīvotāju skaita ziņā vismazākie pagasti uz 2023.gada sākumu ir Strazdes (330 iedzīvotāji) un Ķūļciema pagasti (314 iedzīvotāji).

Biedrības darbības teritorijā iedzīvotāju vidējais vecums ir 43 gadi, sadalījums pa galvenajām vecuma grupām: 15% no iedzīvotājiem ir jaunieši jeb darbaspējas vecumu nesasnējušie, 61% no

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

visiem ir darbspējas vecumā, bet 24% - darbspējas vecumu pārsniegušie iedzīvotāji. Demogrāfiskās slodzes rādītājs biedrības darbības teritorijā – 593.

Iedzīvotāju skaits pēc nacionālās sastāva un valstiskās piederības biedrības darbības teritorijā ir viendabīgs – aptuveni 93 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši.

4.tabula

NPK	Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
1.	Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā: Datu avots - (CSP) www.csp.gov.lv https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/iedzivotaji	2020.gadā – 27689 2021.gadā - 27391 2022.gadā – 27011	Iedzīvotāju skaits samazinās. Iemesli tam ir dažādi, tomēr būtiskākais no tiem ir ekonomiskā un pakalpojumu pieejamības situācija lauku reģionos, dzīvojamā fonda, darba vietu trūkums. Tādēļ turpinās tendence cilvēkiem darbspējas vecumā pārcelties tuvāk novada centram vai lielajām pilsētām.
2.	Iedzīvotāju skaits līdz darbspējas vecumam Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 4802 2021.gadā – 4762 2022.gadā – 4685	Iedzīvotāju skaitam līdz darbspējas vecumam ir tendence samazināties, kas saistīts ar izglītības pieejamību, kvalitāti un turpmākajām darba iespējām. Arvien mazāk pusaudžu un jauniešu vēlas iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs, pilsoniskās sabiedrības veidošanās procesos. Joprojām nepieciešams motivēt jauniešus iesaistīties kā sabiedriskās aktivitātēs, tā izglītības, prasmju attīstīšanā, nepieciešams veicināt jauniešu nodarbinātību, atbalstot inovatīvas idejas un risinājumus.
3.	Iedzīvotāju skaits darbspējas vecumā Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 20248 2021.gadā - 19861 2022.gadā - 20624	Skatoties uz trīs gadu datiem, secināms, ka kopumā iedzīvotāju skaits darbspējas vecumā būtiski nemainās. 2021.gada samazinājums ir saistīts ar covid-19 pandēmiju, kad dažas nozares vēl nevarēja darboties, savukārt pieaugums 2022.gadā nedaudz saistīts ar Ukrainas krīzi, kad arī Talsu novadā ieradās ukraiņu bēgļi. Ņemot vērā nelielo, tomēr pozitīvo tendenci, nepieciešams turpināt sniegt atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu radīšanā vai attīstīšanā, atbalstīt inovatīvas idejas un risinājumus.
4.	Iedzīvotāju skaits pēc darbspējas vecuma Datu avots - (PMLP) www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 7974 2021.gadā - 8122 2022.gadā – 6903	Iedzīvotāju skaitam pēc darbspējas vecuma ir tendence samazināties. Nepieciešams veidot kvalitatīvu dzīves vidi, pakalpojumu pieejamību.

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

5.	Jauno cilvēku (24-34 gadi) skaits VRG darbības teritorijā Datu avots - (CSP stat.gov.lv; VRG darbības teritorija)	2020.gadā - 3979 2021.gadā - 3926 2022.gadā - 3711	Salīdzinot esošos datus, redzams samazinājums, kas skaidrojams ar to, ka daļa jauno cilvēku izvēlas pēc studijām neatgriezties, bet palikt lielajās pilsētās, daļa dodas uz ārvalstīm. Nepieciešams motivēt uzsākt savu uzņēmējdarbību, radīt uzņēmējdarbības un dzīvesvidi tādu, lai jaunajam cilvēkam būtu interese atgriezties un veidot darba un dzīves vidi Talsu novadā.
6.	Demogrāfiskā slodze Datu avots - (CSP stat.gov.lv; visa Talsu novada teritorija)	2020.gadā - 621 2021.gadā - 593 2022.gadā - 599	Demogrāfiskā slodze ir ar negatīvu rādītāju, ir tendence samazināties, no 2022.gada nedaudz palielinās uz pozitīvo pusi. Lai nodrošinātu pozitīvu rādītāju, nepieciešams veidot drošu un attīstītu dzīves un darba vidi, nodrošināt iespējami vienlīdzīgākus apstākļus.
7.	Tūrisma pakalpojums: Naktsmītņu skaits iekšzemē. Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 51	Rādītājs parāda vienu gadu, jo līdz tam pieejamā informācija neatspoguļoja situāciju. Salīdzinot datus, redzams, ka naktsmītņu skaits ir lielāks piekrastē, bet gultasvietu skaits lielāks iekšzemē. Tas skaidrojams ar to, ka piekrastē pieejamās naktsmītnes nav lielam skaitam cilvēku, vidēji tie ir 2-3 viesu namiņi ar 2 līdz 4 gultasvietām.
8.	Gultas vietu skaits iekšzemē Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 1175	Iekšzemē šo rādītāju palielina tas, ka naktsmītnes ir izveidotas pašvaldības kultūrvēsturiskajās ēkās (Spāres muiža, Strazdes muiža).
9.	Tūrisma pakalpojums: Naktsmītņu skaits piekrastē (Rojas, Mērsraga pagasti). Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 64	Nepieciešams sniegt atbalstu tūrisma pakalpojumam ar pievienoto vērtību.
10.	Gultas vietu skaits piekrastē. Datu avots: Talsu novada pašvaldība, https://www.talsunovads.lv/lv/dokumentu-katalogs/talsu-novada-turisma-attistibas-plans-2022-2025-gadam	2022.gads - 1141	
11.	Aktīvo uzņēmumu skaits VRG darbības teritorijā.	2020.gadā - 680 2021.gadā - 690 2022.gadā - 860	Aktīvo uzņēmumu skaits ir pieaudzis, kas norāda pozitīvu tendenci. Nepieciešams atbalstīt esošo uzņēmumu darbību, kā arī veicināt jaunu uzņēmumu veidošanu. Tādā veidā būs pieaugusi iedzīvotāju

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

	Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/		nodarbinātība un paaugstināta dzīves kvalitāte.
12.	Bezdarba līmenis pret darbaspējīgā vecumā esošajiem Datu avots – www.nva.gov.lv Dati iegūti pa novadiem nevis pagastiem.	2020.gadā – 5,9% 2021.gadā – 5,6% 2022.gadā – 4,4%	Bezdarba līmenim ir tendence samazināties, tādēļ turpmāk īpaša uzmanība jāvērs uzņēmējdarbības atbalstam.
13.	Jauniešu (15-39) bezdarba līmenis Datu avots – www.nva.gov.lv	2020.gadā – 2,5% 2021.gadā – 2,3% 2022.gadā – 2,0%	Salīdzinot ar 2020.gadu ir tendence samazināties. Nepieciešams vairāk risināt jauniešu nodarbinātības jautājumus.
14.	Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares pēc to apgrozījuma, nodarbinātības. Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/ www.talsunovads.lv , dati iegūti no plānošanas dokumentiem	2022.gads: Kūdras un grants ieguve; Mežizstrāde; Kokapstrāde; Piena pārstrāde un siera ražotne, Jūras zvejniecība, Lauksaimniecības produktu pārstrāde un ražošana; Ziedu, augu, sēkļu, mēslošanas līdzekļu tirdzniecība, Atkritumu savākšana, Lauksaimniecība, Pakalpojumu nozare.	Uzņēmumu darbība cieši saistīta ar vietējiem dabas resursiem. Lielākie uzņēmumi ir arī nozīmīgākie darba devēji VRG darbības teritorijā.
15.	Biedrības darbības teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju skaits Datu avots – www.lursoft.lv/statistika.lursoft.lv/ VRG datu bāze	2020.gadā - 160 2021.gadā - 150 2022.gadā - 147	Nevalstisko organizāciju skaitam ir tendence samazināties, kas norāda uz iedzīvotāju nevēlēšanos iesaistīties sabiedriskajos procesos. Nepieciešams atbalstīt aktīvo iedzīvotāju iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs, pilsoniskas sabiedrības veidošanas aktivitātēs, savas kopienas aktivitātēs u.c. sabiedrībai būtisku jautājumu risināšanā.
16.	VRG darbības teritorijā reģistrēto bērnu, jauniešu skaits no 7-18 gadiem Datu avots – www.pmlp.gov.lv	2020.gadā - 3029 2021.gadā - 3010 2022.gadā - 3513	Analizējot datus (VRG darbības teritorijā), redzams, ka pieaugums ir 2022.gadā. Tas skaidrojams ar Rojas un Mērsraga pagastu iekļaušanu Talsu novadā.
Papildu ZVRG: Rojas un Mērsraga pagasti			
17.	Zivsaimniecības uzņēmumu (kopējais) skaits Talsu novadā. Zivsaimniecības uzņēmumu skaits (PVD reģistrētiem, pārstrādā zivju produkciju)	2022.gadā – 24 2022.gadā - 13	Dati no oficiālā statistikas portāla par zivsaimniecības nozarē reģistrētiem uzņēmumiem iegūstami tikai par 2022.gadu. Nav izdalāma teritorija (piekraste, lauku teritorija). Jāmotivē uzņēmumiem ieviest jaunās

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

	Datu avots = www.csp.gov.lv https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv www.pvd.gov.lv		tehnoloģijas, aprites ekonomikas pasākumu. Līdz ar visu jauno pakalpojumu ienākšanu tirgū, nepieciešams atbalsts jauno zvejnieku apmācībām, prasmju un kapacitātes paaugstināšanai.
18.	Zivsaimniecībā nodarbināto skaits. Datu avots = www.vid.gov.lv	2020.gadā - 566 2021.gadā – 568	Analizējot datus, nodarbināto skaits zivsaimniecībā ir nedaudz pieaudzis, nepieciešams atbalstīt zivju nozares pārstāvjus, motivējot radīt inovatīvus pakalpojumus, paplašinot produkcijas noieta tirgu, palielinot darba samaksu. Būtiski ir popularizēt gan zivju produkciju, gan piekrastes zvejniecības un pārstrādātāju arodu. Īpaši būtiski ir iesaistīt jauno paaudzi.

1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums

Līdz 2021.gada administratīvi teritoriālajai reformai (turpmāk - ATR), biedrības darbības teritoriju veidoja 3 novadi, kas kļuvuši par pagastiem, bet kurus joprojām vieno vēsturiskās, ekonomiskās un funkcionālās saites.

Biedrība dibināta 2004.gadā, 14 autonomi pagasti, kas pēc 2021.gada ATR veido Talsu novadu. Biedrībā ir 22 biedri, kas pārstāv dažādas nozares – uzņēmēji, nevalstiskās organizācijas, privātpersonas.

Biedrības darbības teritoriju vieno viens novada administratīvais centrs, Talsu pilsēta, kurā pamatā pieejami lielākā daļa pakalpojumu. Jau vēsturiski ir izveidojies, ka lielākais novada iedzīvotāju skaits strādā, apmeklē un izmanto ikdienas, sabiedrisko aktivitāšu, kultūras un sporta pakalpojumus tieši novada centrā. Tādēļ nedrīkst pazaudēt līdzsvaru kopējā attīstībā un jāpalīdz attīstīt nodarbinātību, pievilcīgu publisko vidi un vēlmi mūsu novadu apmeklēt arī viesiem un tūristiem. Ar biedrības atbalstu izveidotas, sakārtotas un atbalstītas daudzas ieceres un vajadzības. Atbalstu saņēmuši gan uzņēmēji, gan piekrastes zvejnieki, sabiedriskās organizācijas un pašvaldība. Šobrīd biedrība ir nozīmīgs vietējo iedzīvotāju ideju un vajadzību uz klausītājs un atbalstītājs, tādēļ arī turpmāk nepieciešams stiprināt un atbalstīt sabiedrībai nozīmīgas vajadzības.

Ekonomiskās saites.

Talsu novada ekonomiskā attīstība ir saistīta ar esošo dabas resursu izmantošanu tautsaimniecībā. Mežu platības, lauksaimniecības zemes, jūras un iekšējo ūdeņu bagātība ir veicinājusi kokapstrādes, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstību visā VRG darbības teritorijā. Būtisks ekonomiskās situācijas veicinātājs ir Talsu novadā esošais dzelzceļš, no kura stacijas Stendes pilsētā tiek eksportēti kokmateriāli gan uz Mērsraga ostu, gan no ostas uz Stendes staciju. Rojas osta nodrošina piekrastes zvejnieku kuģu un arī jahtu piestātnes. Rojā atrodas gan lielie zivju produkcijas pārstrādātāju uzņēmumi, gan mājražotāji. Savu darbību Kaltenē veiksmīgi attīsta nelieli uzņēmēji tūrisma, akvakultūras, zivju pārstrādes un pakalpojumu nozarēs. Lauksaimniecība pamatā ir attīstīta novada iekšzemē, tomēr arī piekrastes pagastos lauksaimniecība ir būtiska tautsaimniecības nozare. Arvien plašāku atsaucību gūst mājražošana, tiek ražota piena, gaļas, zivju, dārzeņu produkcija u.c. dabas produktu izstrādājumi. Jūras zvejniecība un zivsaimniecības produktu pārstrāde pamatā bāzējas Rojas un Mērsraga pagastos, tomēr zivsaimniecības produkcijas pārstrāde notiek arī iekšzemes teritorijās (Laucienes pagasts, Talsu pilsēta).

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

Talsu novads ir zaļš, ainavisks, bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu, dabas bagātībām, urbanizācijas neskarts, šeit vēsturiski kā viena no svarīgākajām uzņēmējdarbības jomām ir tūrisms. Novada iekšzemes teritorijā atrodas Abavas senlejas dabas parks, Talsu pauguraines dabas parks, kas ir iecienītas tūrisma atpūtas vietas – Abavas upe, dabas takas, mazie ezeriņi, atpūtas vietas. Piekrastes teritorijās, Rojas un Mērsraga pagastos, attīstās piekrastes tūrisms – dabas un pastaigu takas, braucieni pa Rojas upi ar laivām, atpūtas vietas, piejūras pļavas Mērsragā. Piekrastes tūrismam VRG darbības teritorijā ir raksturīgs veidot nelielas atpūtas vietas (2-3 atpūtas namiņi). Veiksmīgi tūrisma piedāvājumu attīsta kempingā “Melnšils”, piedāvājot gan naktsmītnes, gan aktīvo atpūtu un ēdināšanas pakalpojumus.

Nemot vērā iespēju daudzveidību un tūrisma piedāvājuma sezonālo raksturu, nākamajā plānošanas periodā nepieciešams atbalstīt iekšzemes, jūras un piekrastes tūrismu ar pievienoto vērtību, tūrisma formu, kas ir cieši saistīta ar mājražošanu (zivsaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, lauksaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, dabas takas u.c.).

Jāmotivē izmantot ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas, attīstot videi un klimatam draudzīgas tehnoloģijas, aprites ekonomikas pasākumus.

Funkcionālās saites.

Talsu pilsēta vēsturiski ir bijusi apriņķa, rajona un tagad novada centrs, kurā koncentrējas lielākā daļa iedzīvotājiem nepieciešamie pakalpojumi, tirdzniecības vietas, kultūras, sporta, izglītības un brīvā laika pavadīšanas iestādes. Laika gaitā ir mainījušies pakalpojumi, to pieejamība un ģeogrāfiskais plašums. Daudzi pakalpojumi ir nodrošināti attālināti, bet joprojām pamatvajadzības ir pieejamas Talsu pilsētā, ko iedzīvotāji turpina izmantot. Talsu pilsētā atrodas Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīca Talsu filiāle, kas ir tuvākā ārstniecības iestāde biedrības darbības teritorijā.

Šobrīd funkcionālās saites vairs nav tikai bijušo novadu (tagad pagastu) ietvaros, iedzīvotāji izmanto tuvumā esošās pašvaldības (Ventspils, Tukums, Kuldīga) kā vietu kur strādāt un arī atpūsties. Tādēļ ir ļoti būtiski ar dažādu atbalsta veidu, t.sk. LEADER/SVVA, motivēt uzņēmējus, pašvaldību un sabiedrisko sektoru sadarboties - attīstīt uzņēmējdarbību, pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, būvēt jaunu dzīvojamo fondu, piesaistot jaunus cilvēkus novadam, uzlabot esošās ēkas konkrētu vajadzību un mērķu sasniegšanai. Lai radītu un nostiprinātu vēlmi dzīvot novadā, nepieciešamas iesaistīt iedzīvotājus savas dzīves vides uzlabošanā, atbalstot dažādas iniciatīvas.

Fiziskās saites.

Talsu novadam ir attīstīts ceļu tīkls, kas savieno visus pagastus, ir pieejams jūras krasts, kas biedrības darbības teritorijā 61 km garumā vieno Rojas un Mērsraga novadus.

Vēsturiskās saites.

Biedrības darbības teritorija pamatā tika izveidota bijušajā Talsu rajona teritorijā. Talsu rajons pēc 2009.gada ATR sadalījās četros novados - Talsu, Rojas, Mērsraga un Dundagas novados, no kuriem trīs novadi (izņemot Talsu novada trīs pagastus – Īve, Lube, Valdgale) iekļāvās biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorijā.

Pēc 2021.gada ATR izveidojās Talsu novads, apvienojot Rojas, Mērsraga un Dundagas novadus. Biedrības darbības teritorija ir Talsu novads, izņemot Valdgales, Īves, Lubes, Kolkas un Dundagas pagastus. Vēsturiskās saites nekur nav zudušas, joprojām iedzīvotāji izmanto iespēju strādāt un atpūsties neatkarīgi no administratīvo robežu esamības. Sadarbība dažādos līmeņos turpinās ne tikai iedzīvotājiem, uzņēmējiem un pašvaldībai, bet arī biedrībai r biedrību “Ziemeļkurzemes biznesa asociācija”.

1.2. Partnerības principa nodrošināšana

Teritoriālā pārstāvniecība

Biedrībā darbojas 22 biedri. Biedrības pārvaldes struktūru veido – kopsapulce, padome, valde un administratīvais personāls. Biedrības augstākā pārvaldes institūcija saskaņā ar biedrības statūtiem ir Biedru kopsapulce. Valde ir biedrības pārvaldes institūcija, kura organizē biedrības darbību. Valde sastāv no 3 valdes locekļiem.

Padome ir biedrības pārvaldes institūcija, kura nodrošina SVVA stratēģijas ieviešanu, projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanu biedrības darbības teritorijā. Padome atbild par lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās. Padomes pārstāvji, kas piedalās lēmumu pieņemšanā par projektu konkursu rezultātu apstiprināšanu, ir valsts amatpersonas.

Padomes sastāvs ir seši padomes pārstāvji.

Mērķa grupu pārstāvniecība.

- 1) lauku sieviešu intereses – 1 pārstāvis;
- 2) jauniešu intereses – 1 pārstāvis;
- 3) uzņēmēju un lauksaimnieku intereses - 1 pārstāvis;
- 4) uzņēmēju un zivsaimnieku intereses - 2 pārstāvji;
- 5) pašvaldību intereses - 1 pārstāvis.

Lēmumu pieņemšana tiek īstenota biedrības padomē, kuras sastāvā ir publisko un privāto vietējo sociālekonomisko interešu pārstāvji un kuru lēmumu pieņemšanu nekontrolē atsevišķa interešu grupa. Biedrība izstrādā nediskriminējošu un pārredzamu atlases procedūru un kritērijus, kas novērš interešu konfliktus un nodrošina, ka neviena atsevišķa interešu grupa nekontrolē atlases lēmumus.

1.3. Biedrības darbības teritorijas SVID analīze

Biedrība iedzīvotāju viedokļus un vajadzības noteica ar dažādām metodēm, veicot divas aptaujas sociālajos tīklos, rīkojot 7 fokusa-darba grupas, 11 iedzīvotāju darba grupas (aptverot lielāko daļu pagastus), kurās tikās ar pašvaldības un piekrastes pārstāvjiem, uzņēmējiem un sabiedriski aktīvajiem iedzīvotājiem. Kopējais tieši un netieši iesaistīto vietējo iedzīvotāju skaits SVVA stratēģijas sagatavošanas procesā ir vairāk kā 300 iedzīvotāji. Tabulā atspoguļoti būtiskākie punkti, plašāka informācija pieejama 1.pielikumā (P1).

5.tabula

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES VAJADZĪBAS	IESPĒJAS	DRAUDI
<u>VRG darbības teritorijas dabas bagātības, vides resursu, apdzīvoto vietu un cilvēkresursu potenciāls:</u> ○ 4 pilsētas, t.sk. novada centrs – Talsi, 13 pagasti +pagastu centri. ○ Nodrošināta daudzveidīga sociālo pakalpojumu sniegšana, sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi. ○ Bagāta kultūras dzīve, spēcīgi amatieru mākslas kolektīvi. ○ Sporta infrastruktūra un pasākumi. ○ Aktīvās organizācijas un uzņēmēji. ○ Bērnu un jauniešu centru aktīvā darbība.	○ Iedzīvotāju intereses trūkums par jebkuru nozari, kūtri, noslēgti, pasīvi cilvēki. ○ Nepiedalīšanās kopienas stiprināšanas pasākumos ○ Nepietiekama iesaistīšanās novadu dzīvē. ○ Jauniešu nevēlēšanās iesaistīties sabiedriskās aktivitātēs. ○ Nepietiekamā jauniešu interese, neuzņēmība, nepietiekamās zināšanas par uzņēmējdarbību, ○ Iedzīvotāju fiziskās veselības pasliktināšanās un neveselīgu paradumu izplatība jauniešu grupās ○ Iedzīvotāju neprasme/nevēlēšanās mainīt	<u>Priekšlikumi VRG lauku teritoriju iespējām:</u> ○ Veicināt pilsoniskas sabiedrības attīstību. ○ Attīstīt sadarbību ar pašvaldību, organizējot kopīgas tikšanās. ○ Tuvāko pagastu savienošanai ar novada centru – velo celiņu izbūve. ○ Esošo kultūrvēsturisko objektu, muižu saglabāšana un turpmāka attīstīšana kā tūrisma objekti. ○ Bērniem, pusaudžiem un jauniešiem draudzīga vide (bērnu, sporta, aktīvās atpūtas laukumi, centri). ○ Uzņēmēju savstarpējā kopdarbība, attīstot un pilnveidojot plašu, daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu.	<u>Iedzīvotāju tikšanās un aptauju laikā būtiski draudi netika identificēti, tomēr būtiskākais ir:</u> ○ VRG Iedzīvotāju skaita samazināšanās. ○ Nepieciešams teritoriāli līdzsvarots finansējuma ieguldījumu atbalsts. ○ Zivsaimniecības nozares uzņēmēji darbojas tikai vienā nozarē. ○ Visu sabiedrības resursu nepilnvērtīga izmantošana neļauj risināt ekonomiskos un sociālos jautājumus. ○ Klimata pārmaiņas, to radītie draudi. Piekrastē notiek jūras krasta erozija.

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

○ Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums un kultūras pieminekļi visā VRG darbības teritorijā. Unikāli novadpētniecības materiāli bibliotēkās. ○ Esošās kultūrtelpas vērtības, tradīcijas, mūsdienu mākslas, dejas un mūzikas vērtības. ○ Talantīgi, atpazīstami mākslinieki, kultūras personības. ○ Uzņēmējdarbības vide VRG darbības (piekrastes un iekšzemes) teritorijā. ○ VRG darbības teritorijā labi attīstītas dažādas tautsaimniecības nozares. ○ Attīstīti tūrisma pakalpojumi. ○ Talsu novadu šķērso starptautiski nozīmīgs autoceļš A10/E22 un dzelzceļš. ○ Nelieli attālumi līdz Ventpils un Rīgas ostām, Mērsraga un Rojas ostām. ○ Biedrības darbības teritorijā atrodas divas mazās ostas Rojas un Mērsraga pagastos. ○ Esošo uzņēmumu darbība, vēlme un interese attīstīties.	savus paradumus attiecībā pret apkārtējo vidi, domājot ilgtermiņā. <u>Vajadzības:</u> ○ Kopienas stiprināšanas pasākumi – iedzīvotāju tikšanās, padomes, iesaiste pašvaldības procesos. ○ Brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanai nepietiekama materiālā bāze un aprīkojums, aktivitāšu dažādošana piekrastes un iekšzemes teritorijās. ○ Pieejamas un drošas vides izveide vai uzlabošana (velo celiņi, apgaismojums, skeitparki, aktīvās atpūtas laukumi, publiskās peldvietas, publiskās labierīcības, tirgošanās vietu ierīkošana, t.sk. piekrastē, piemēram Rojas un Mērsraga pludmalēs, kā arī citās piekrastes apdzīvotajās vietās. ○ Kultūrvēsturisko, t.sk. piekrastes vēsturiskā mantojuma vietu sakārtošana, atjaunošana, pielāgošana.	○ Uzņēmējdarbības vides attīstīšana un stiprināšana, īpaši lauku tūrisms. ○ Atbalsts un motivācija jauniešiem cilvēkiem uzsākt uzņēmējdarbību. ○ Zaļās "domāšanas" veicināšanas pasākumi: ○ Aprites ekonomika, bezatlikumu ražošana, pārstrāde. ○ Atkārtota materiālu pārstrāde, lietu "otrā" dzīve. <u>Priekšlikumi VRG piekrastes teritoriju iespējām:</u> ○ Ostu infrastruktūras attīstīšana un teritoriju paplašināšana. ○ Uzņēmējdarbības attīstīšana piekrastē, infrastruktūras izveide vai uzlabošana, piemērošana uzņēmējdarbībai, t.sk. zivsaimniecības nozares uzņēmējdarbībai. ○ Jūras Vēja parku atbalsta bāzes. ○ Piekļuve labiekārtotām pludmalēm. ○ Plānveidīga piekrastes koncepta attīstība, t.i. attīstīti tūrisma pakalpojumi ārpus pagastu centriem, piemēram, Ģipka, Žocene, Melnsils, Valgalciems,	○ Vides resursu nepārdomāta izmantošana ○ Kāpu zona – to izbraukāšana, iedzīvotāju vēlme būvēt atpūtas vai dzīvojamās ēkas. Lai arī to regulē normatīvie akti, tomēr nepieciešams atbalstīt pasākumus, kas mazina kāpu zonu degradāciju un klimata pārmaiņas.
---	---	--	--

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

	○ Jaunu iedzīvotāju piesaiste – pievilcīgas vides radīšana ģimenēm ar bērniem. ○ Darba vietu radīšana – veicināt pievilcīgas vides radīšanu uzņēmējiem, degradēto teritoriju/ēku pielāgošana uzņēmēju vajadzībām iekšzemes un piekrastes teritorijās. ○ Vides pieejamības nodrošināšana (skolām, bibliotēkām, pārvaldēm, kultūrvietām u.c.) ○ Dažādu pakalpojumu pieejamības nepieciešamība visā VRG darbības teritorijā (vismaz pilsētās un lielākajos pagasta centros). ○ Piekrastē esošo dabas, dzīvesvides, kultūrvides un infrastruktūras resursu izmantošana un attīstība (Ostu attīstība, Jūras Vēja parku atbalsta bāze, Jūras satiksmes attīstība, piekļuve labiekārtotām pludmalēm). ○ Plānveidīga piekrastes koncepta attīstība, piemēram, viesu izmitināšanas, ēdināšanas, apskates objektu,	- Upesgrīva u.c. mazāk apdzīvotas piekrastes vietas. ○ Jauni sabiedriskie pakalpojumi. ○ Kompleksu tūrisma piedāvājumu izstrāde (piemēram, ēdināšana+aktīvā atpūta+apskates objekti+prāmja satiksme starp Roju un Mērsragu, Kolku). ○ Jaunu, ar pievienoto vērtību radīti tūrisma pakalpojumi, piemēram, kopdarbība dažādiem uzņēmējiem – viesu izmitināšana, ēdināšana, izklaides pasākumi u.tml. ○ Zvejnieku dzīvesveida, kā kultūrvēsturiskas vērtības saglabāšana. ○ Kultūrtelpas vērtības, to saglabāšanas pasākumi, senās tradīcijas. ○ Teritorijā esošās dabas kultūrvēsturiskās, ainaviskās un intelektuālās vērtības izmantot unikālu tūrisma maršrutu izveidošanai. ○ Ūdens inventārs un ūdens sporta veidu attīstība. ○ Naktsmītnes un ēdināšanas pakalpojumi (Daudzveidības attīstība).	
--	---	---	--

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

	atpūtas, izklaides vietu sadarbība, lai būtu nodrošināti dažādi tūrisma pakalpojumi visā piekrastē. ○ Klimata pārmaiņu mazināšana, tostarp pielāgošanās klimata pārmaiņām.	○ Pasākumi vides, piekrastes dabas vērtību saglabāšanai. ○ Zaļās “domāšanas” veicināšana arī piekrastē, ○ Zilās ekonomikas un aprites ekonomikas pasākumi.	
--	---	--	--

1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

Analizējot novadu attīstības programmas, ņemot vērā teritoriju un iedzīvotājus raksturojošo statistiku, SVID analīzi, kā vietējās teritorijas potenciālu un attīstības, vajadzības ir nosakāmas:

Ekonomiskās attīstības jomā

Esošo uzņēmumu stiprināšana un jaunu attīstības veicināšana, īpaši izceļot tūrismu, lauksaimniecības produktu pārstrādi, zivsaimniecību, mājražošanu un amatniecību, mežsaimniecību un kokapstrādi. Dažādu pakalpojumu sniegšanas uzņēmumu attīstība gan tieši iedzīvotāju vajadzībām, gan citu uzņēmēju darbības atbalstam. Nepieciešams atbalstīt konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vides veidošanos ar jaunu, inovatīvu risinājumu un pakalpojumu veidošanu un attīstību, digitālu tehnoloģiju ieviešanu. Īpašs atbalsts sniedzams jauniešu un jaunu ģimeņu uzņēmumu veidošanai un iesaistei uzņēmējdarbībā.

Sociālās attīstības jomā

Vietējās sabiedrības kopienas ir virzītas uz dažādām sociālajām vajadzībām - mūžizglītības, brīvā laika pavadīšanas, kultūras aktivitātes, veselīgs dzīves veids, bērniem un jauniešiem labvēlīga un droša attīstības vide, sociālo pakalpojumu infrastruktūra, mobilitāte. Katrā apdzīvotā vietā ir savas prioritātes, kas balstītas uz vietējo iedzīvotāju vajadzībām, prasmēm un interesēm, prioritāri atbalstot publiski pieejamas, drošas vides un infrastruktūras uzlabošanu vai izveidošanu. Sabiedrisko aktivitāšu rezultātam jāveicina lauku apdzīvotības saglabāšanos.

Ilgtermiņa attīstība

Īpašs atbalsts jāvelta jauniešu aktivitātēm, kuras rada pamatu attīstīt uzņēmējdarbības iemaņas un prasmes. Atbalsts vērsts uz ilgtspējīgas zilās ekonomikas attīstīšanu un iespēju izmantošanu, aprītes ekonomikas popularizēšanu un ieviešanu ikdienas dzīvē. Atbalsts inovāciju ieviešanai, inovatīvu risinājumu un pakalpojumu attīstīšanai. Sabiedrības iesaistīšana savas kopienas attīstībā. Kopēja tūrisma pakalpojumu izveide sasaistot iekšzemes un piekrastē esošās iespējas, jaunu pakalpojumu radīšanu.

Dabas vērtību un vēsturiskā vietējā kultūras mantojuma saglabāšana, kas vienlaicīgi veicina to pieejamību vietējiem iedzīvotājiem un attīsta uzņēmējdarbību.

Integrēta attīstība

Īpaša vērība un atbalsts sniedzams sadarbības pasākumiem, kā kopprojektu attīstībai, kurā integrējas pašvaldības, uzņēmēju un visas vietējās kopienas intereses. Kopsadarbības projektu veidošanā pieredze iegūstama caur starpteritoriāliem un starptautiskiem projektiem, integrējot vietējā līmenī citu VRG darbības teritoriju un uzņēmēju pieredzi, kā arī inovatīvu vietējo risinājumu atbalstā.

1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

Biedrības „Talsu partnerība” pieredze sadarbības veidošanā nav ļoti liela, tomēr pie sadarbības jautājuma tiek strādāts, jo tai ir ļoti būtiska nozīme dažādu norišu veidošanā, vietējās kopienas stiprināšanā un jaunu ideju īstenošanā. Būtiska nozīme ir dažāda veida sadarbībai gan starpteritoriālai, gan starptautiskai, gan sadarbībai ar citām organizācijām un vietējo pašvaldību.

Īstenojot sadarbības projektus, iespējams veidot atpazīstamību biedrības darbības teritorijai kopumā, kas palīdz risināt dažādām iedzīvotāju grupām svarīgus jautājumus, gūt pieredzi, paplašināt redzesloku un pielietot zināšanas un prasmes biedrības darbības teritorijā. Šādi iespējams pievērst plašāku uzmanību problēmām un īstenot pasākumus to novēršanai vai mazināšanai, piemēram, vides, klimata saglabāšanas pasākumi, vai tieši otrādi, iespējams popularizēt mūsu

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

pieredzi līdzīgu problēmjaudājumu risināšanā, savas kultūrvides, seno tradīciju popularizēšanā, uzņēmējdarbības vides attīstībā.

2014.-2020.gadam plānošanas periodā biedrība iesaistījās vienā starptautiskajā projektā un 7 strpteritoriālajos sadarbības projektos. Nepietiekamās cilvēkresursu kapacitātes dēļ sadarbības projektos biedrība bija kā partneris un līdz šim nav gūta pieredze kā vadošajam partnerim.

2023.-2027.gadam plānošanas periodā plānots turpināt un attīstīt labo pieredzi un iespēju robežās īstenot sadarbības projektus kopīgi ar piekrastes un iekšzemes VRG, kā arī ārvalstu VRG. No tikšanās ar iedzīvotājiem, aktīvajām organizācijām un pašvaldības iestādēm secināms, ka nepieciešams turpināt un attīstīt sadarbību ekonomiskajā un sabiedrisko aktivitāšu jomā.

Aizvien ir aktuāli iepriekšējā periodā izvirzītie virzieni, kam nepieciešama jauna elpa, jauns restarts. Pamatojoties uz aktīvās sabiedrības daļas izteiktajām vajadzībām, arī jaunajā plānošanas periodā

Ir izvirzītas šādas jomas starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem:

1. Ekonomiskajai sadarbībai:

- 1.1. Aizsargājamo dabas teritoriju sakopšana, videi draudzīga saimniekošana, pielāgošanās klimata pārmaiņām.
- 1.2. Tūrisma aktivitātes, vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana.
- 1.3. Mājražotāju un mājamatnieku pieredzes apmaiņa.
- 1.4. Piekrastes attīstība, jūras un piekrastes tūrisms un zivsaimniecības tradīciju saglabāšana.
- 1.5. Ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas – aprites ekonomika, ilgtspējīga pārtika.

2. Sabiedriskās aktivitātes

- 2.1. Kultūras un sporta pasākumi.
- 2.2. Mūžizglītība un interešu izglītība dažādām mērķgrupām, interešu izglītība, intelektuālās bāzes attīstīšana un uzlabošana. *Amatniecības centrs piekrastē ar fokusu uz kuģu būvi.*
- 2.3. Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana.

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. Vīzija un stratēģiskie mērķi

2.1.1. Vīzija

Biedrība stratēģisko daļu ir izstrādājusi, balstoties uz SVVA stratēģijas sagatavošanas pasākumos iesaistīto iedzīvotāju izteiktajām vajadzībām, kā arī aptaujas datiem un fokusētu grupu tikšanās rezultātiem.

Apkopojot iegūto informāciju, biedrības “Talsu partnerība” vīzija ir -

Ekonomiski daudzveidīga un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības darbības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Biedrība turpina sadarbību lauku un piekrastes attīstības procesu veicināšanā, ko palīdz attīstīt sadarbība ar citām partnerībām un organizācijām. Biedrība lepojas ar savas darbības teritorijas dažādību un bagātajiem dabas, kultūras un izglītotu iedzīvotāju resursiem. Svarīgi, ka arvien vairāk gados jauni cilvēki izvēlas dzīvot un strādāt, uzsākt vai attīstīt savu uzņēmējdarbību biedrības darbības teritorijā, kā arī iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs. Nepieciešams apzināties senās kultūrtelpas vērtības un spēt tās iedzīvināt mūsdienu pasaulē.

Iedzīvotāju viedokļu rezultātā ir noteikti VRG darbības teritorijas attīstības virzieni:

V1. Videi draudzīga, ekonomiski daudzveidīga un aktīva teritorija – atbalstoša, daudzveidīga, konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide ar iespējami lielākas pievienotās vērtības radīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā, palielinot nodarbinātības iespējas.

V2. Kopienų spēcināšana, atbilstoša vide un sociāli aktīva teritorija – pieejama vide, saglabāti un izmantoti kultūras un dabas objekti, iespēja ikvienam justies droši sociālā un ekonomiskā jomā, kur nodrošināti visi nepieciešamie pakalpojumi kvalitatīvai dzīves telpas izmantošanai un būt kā priekšnosacījums jaunu pakalpojumu radīšanai un esošo attīstīšanai.

2.1.2. Stratēģiskie mērķi

M1 Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.

M2 Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.

M3 Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.

M4 Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.

2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības virzieni.

Starpteritoriālā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SV 1 Vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana Kurzemē un Baltijas jūras piekrastes teritorijā.

SV 2 Interesu grupu, intelektuālās bāzes attīstības motivējoši pasākumi, bērnu un jauniešu uzņēmības attīstīšana.

SV 3 Zvejniecības kā dzīvesveida un vēsturiska amata popularizēšana.

SV 4 Viedo ciemu attīstība.

Starptautiskā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SV 5 Ciemu kopienu un viedo ciemu attīstība un sabiedrības iesaiste savas dzīves telpas veidošanā;

SV 6 Vienota tūrisma pakalpojuma izveidošana Baltijas reģionā.

SV 7 Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana.

SV 8 Ilgtspējīgas zilās ekonomikas iespēju integrēšana vietējā kopienā un Baltijas jūras piekrastes reģionos.

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

2.2. Sasniedzamie rezultāti.

6.tabula

N.pk.	Mērķis	Rezultātu rādītājs	Novērtējuma periods		
			Bāzes vērtība - 2022. gads*	2025. gads	2027. gads
M1 ELFLA 1 ELFLA 2 ELFLA 3	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	Attīstīti un/vai radīti ar ražošanu saistīti uzņēmumi.	0	4	7
		Radīti jauni, ar pievienoto vērtību, vai inovatīvi pakalpojumi.	0	3	6
		Radītas jaunas darba vietas	0	4	8
		Atbalstīti jaunie lauku ekonomikas, t.sk. bioekonomikas uzņēmumi	0	2	4
		Izveidotas vai uzlabotas tirdzniecības vietas lauku teritorijā.	0	2	4
		Atbalstīti tūrisma uzņēmumi ar pievienoto vērtību, jaunu, inovatīvu pakalpojumu piedāvājumu	0	4	8
		Izveidotas jaunas darba vietas tūrisma nozarē.	0	4	6
M2 ELFLA 4 ELFLA 5 ELFLA 6	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas.	Uzlaboti vai no jauna izveidoti kultūras un sporta aktivitāšu piedāvājumi brīvā laika pavadīšanai.	0	11	22
		Uzlaboti vai izveidoti publiskās infrastruktūras/dabas un vides, kultūrvēsturiskā mantojuma objekti.	0	6	12
		Atbalstītas mūžizglītības aktivitātes.	0	3	7
		Atbalstīto aktivitāšu skaits jauniešu iniciatīvām.	0	3	7
		Aktivizētas kopienas.	0	2	4
M3 EJZAF 1	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas	Attīstīti piekrastē esošie un radīti jaunuzņēmumi.	0	6	12

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

EJZAF 2 EJZAF 3 EJZF 4	piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas.	Atbalstīti ar piekrastes zveju saistīti projekti.	0	2	4
		Izveidotas jaunas darba vietas	0	5	10
		Radīti jauni tūrisma pakalpojumi.	0	2	4
		Uzlabota dabas un kultūras infrastruktūra piekrastes teritorijās.	0	6	12
M4 EJZAF 5	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.	Uzlabota vai atjaunota ostas teritorija.	0	2	2
		Personas, kas izmantojot piekrastes teritorijas infrastruktūru, saņem labumu piekrastes teritorijās (CR 08)	0	4500	4750

2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai.

Stratēģijas izpratnē inovācija ir jaunu zinātniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā, un kura atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai.*

Stratēģijas ietvaros **par inovatīvu tiek uzskatīts projekts jeb tā daļa**, kura ietvaros paredzēts attīstīt biedrības darbības teritorijā līdz šim nebijušu, jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu vai tehnoloģiskā procesa metodes.

Projekta inovācija SVVA stratēģijas ietvaros iesniegtajiem projektiem ELFLA un EJAZF tiek vērtēta saskaņā ar kritērijiem (sk.7.tabulu).

Inovatīvam risinājumam ir jāatšķiras no tradicionālas, sabiedrībai zināmas pieejas, pazīstamiem produktiem un pakalpojumiem.

Biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorijā kā **inovācija** tiek noteikta:

7.tabula

Inovāciju kritērijs	Apraksts	Maksimālie punkti
Oriģinalitāte, radoša pieeja	Jaunu, VRG darbības teritorijā līdz šim nebijušu produktu vai pakalpojumu radīšana un noieta veicināšana.	2
Procesa inovācija	Izmantots jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē	2
Projekts kopumā uzskatāms par inovatīvu , ja atbilst vismaz vienam Vērtēšanas kritēriju metodikā noteiktajam un inovācijas vērtēšanas posmā ir ieguvis maksimālo punktu skaitu .		

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

Inovācijas kritērija vērtējumu kopīgi (neskaitot punktus kopā un nedalot uz lēmēju skaitu) piešķir Padome , norādot - vai projekts tiek atzīts kā inovatīvs, kas ir atzītā inovācija, cik punktu tiek piešķirti.
Piešķirtie punkti summējas ar pārējiem vērtēšanas kritērijiem.
Par EJZAF inovācijas piešķiršanu tiek pieņemts lēmums un piešķirta 65% atbalsta intensitāte no attiecināmo izmaksu summas.

*Saskaņā ar atbalsta piešķiršanas reglamentējošajiem normatīviem aktiem

3. RĪCĪBAS PLĀNS

3.1. Rīcību plāns 2023.-2027.gadam Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam intervencē "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana" (ELFLA)

8.tabula

n.p.k.	Rīcības nosaukums	KLP Stratēģiskā plāna intervences aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Iznākumu rādītāji
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mērķis (M1) - Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.						
1.	Rīcība ELFLA 1 „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, atbalsts "Lauku biļetes" iniciatīvām”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000 - vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti 15 000*	40% - pamatlikme 65% – projektiem, kas atbilst 9.tabulā norādītajiem kritērijiem 65% – inovatīviem projektiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 14 projekti

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

2.	Rīcība ELFLA 2 „Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000 - vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	40% - pamatlikme 65% – projektiem, kas atbilst 9.tabulā norādītajiem kritērijiem 65% – inovatīviem projektiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 4 projekti.
3.	Rīcība ELFLA 3 “Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	150 000 - vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	40% - pamatlikme 65% – projektiem, kas atbilst 9.tabulā norādītajiem kritērijiem 65% – inovatīviem projektiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 8 tūrisma projekti.
Mērķis (M2) - Veicināt kvalitatīvas dzīves vides attīstību, kultūras kapitāla un publiskās infrastruktūras pieejamību, sabiedrības iesaistīšanos vides, vietējā dabas, sociālā un cilvēkresursu, vietējo kopienu kapitāla stiprināšanas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības iniciatīvās.						
4.	Rīcība ELFLA 4 “Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai un stiprināšanai”	Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas	50 000 100 000 - pašvaldība	70% - pamatlikme 90% – projektiem, kas atbilst 10.tabulā norādītajiem kritērijiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 34 projekti.

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

5.	Rīcība ELFLA 5 “Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā un jauniešu iniciatīvās”	Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas, viedo ciemu iniciatīvas.	3000 6000**	70% - pamatlikme 90% – projektiem, kas atbilst 10.tabulā norādītajiem kritērijiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 7 projekti.
6.	Rīcība ELFLA 6 “Atbalsts sadarbības veidošanai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas	50 000	100%	Terminētas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 2 projekti.

*Maksimālā atbalsta summa var mainīties atbilstoši metodikai “Fiksētas summas maksājums ar budžeta projekta aprēķina metodi “Lauku biļete” un to piemērošana Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.-2027.gadam”

**Maksimālā atbalsta summa var mainīties atbilstoši metodikai “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva” un to piemērošana Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plānā 2023.-2027.gadam”

3.1.1. Kritēriju apraksts maksimālās intensitātes noteikšanai

M1 Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.

Aktivitātes "**Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas**" rīcībās ELFLA 1, ELFLA 2, ELFLA3 noteikti prioritārie mērķi, kuros iespējams paaugstināt atbalsta intensitāti no 40% (pamata likme) līdz maksimāli norādītajam kritērijā. Vienam projektam var atbilst vairāki kritēriji un tos summējot, maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 65%. Paaugstinātā atbalsta intensitāte iespējama gadījumos, **ja tiek izpildīti sekojoši nosacījumi:**

9.tabula

N.p. k	Kritērijs	Mērķis/Pazīmes	Rezultāta prasības	Intensitātes palielinājums (%)	Atbalsta intensitāte (%)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	Investīcijas tiek ieguldītas ražošanas uzsākšanai vai esošās ražotnes attīstībai.	Atbalsts ražošanas nozares attīstībai. Radīts jauns ražošanas produkts vai attīstīts esošais	Ieguldīts ražošanas produkta izveidē/attīstīšanā	25	65
2	Inovatīvs projekts VRG darbības teritorijā	Inovācijas. Atbilst inovācijas definīcijai un VRG inovācijas kritērijiem	Ieguldīts inovatīvā risinājumā	25	65
3	Aprites ekonomikas risinājumi	Aprites ekonomikas ieviešanai Atbilst aprites ekonomikas definīcijai	Ieguldīts aprites tehnoloģijās/risinājumā	25	65
4	Investīcijas tūrisma nozarē tiek ieguldītas pievienotās vērtības radīšanai*	Atbalsts tūrisma nozarei, pievienotās vērtības radīšanai. Atbilst VRG definējumam	Ieguldīts jaunās tehnoloģijās/pakalpojuma paplašināšanas risinājumā	25	65
5	Investīcijas tiek ieguldītas pievienotās vērtības radīšanai pašu radītai lauksaimniecības produkcijai	Atbalsts mājražošanai. Atbilst jaunā lauksaimnieka definējumam** vai iesniedzējs ir lauksaimniecības produkcijas ražotājs, vai mājražotājs	Ieguldīts jaunās tehnoloģijās/risinājumos/pašu saražotās (vismaz 50%) produkcijas pārstrāde	25	65
6	Ja uzņēmuma darbība reģistrēta, t.sk. tūrisma	Atbilst UR datiem	uzņēmuma apgrozījuma rādītāji	5	45

	nozarē, un reāli tiek veikta VRG darbības teritorijā ne mazāk kā 12 mēnešus (vienu gadu) pirms projekta iesniegšanas.				
7	Iesniedzējs (tikai fiziska persona, kas plāno uzsākt uzņēmējdarbību) projekta iesniegšanas dienā nav vecāks par 30 gadiem	Atbalsts jauno cilvēku līdz 30 gadiem uzņēmējdarbības uzsākšanai. Atbilst VRG izsludināto kārtu noteiktajām prasībām		15	55

***pievienotās vērtības radīšana tūrisma nozares projektiem** – tiek veidots plašāks tūrisma pakalpojums, piemēram, naktsmītņu veidošana tiek papildināta ar citiem pakalpojumiem (aktīvā/relaksējoša, izziņoša u.c. atpūta), kā arī inovatīvu tehnoloģiju/pakalpojumu radīšana vai attīstīšana.

****gados jauns lauksaimnieks** saskaņā ar MK noteikumos Nr.580 noteikto definīciju.

Aprite ekonomika ir ražošanas un patēriņa modelis, kas paredz esošo materiālu un produktu koplietošanu, iznomāšanu, atkārtotu izmantošanu, remontu, atjaunošanu un pārstrādi pēc iespējas ilgākā laika periodā. Tādējādi tiek pagarināts produktu aprites cikls. Praksē tas nozīmē līdz minimumam samazināt atkritumu apjomu. Kad pienāk kāda produkta lietošanas laika beigas, tā materiālus pēc iespējas cenšas atgriezt ekonomikā. Tos var lietderīgi izmantot atkal un atkal, tādējādi radot papildu vērtību.

M2 Veicināt kvalitatīvas dzīves vides attīstību, kultūras kapitāla un publiskās infrastruktūras pieejamību, sabiedrības iesaistīšanos vides, vietējā dabas, sociālā un cilvēkresursu, vietējo kopienu kapitāla stiprināšanas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības iniciatīvās.

Aktivitātes "**Kopienų spēcināšanas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas**" rīcībā ELFLA 4, ELFLA 5 noteikti prioritārie mērķi, kuros iespējams paaugstināt atbalsta intensitāti no 70% (pamata likme) līdz 90% (maksimāli iespējams), **ja tiek izpildīti sekojoši nosacījumi:**

10.tabula

N.p.k	Kritērijs	Mērķis/Pazīmes	Rezultāta prasības	Intensitātes palielinājums (%)	Atbalsta intensitāte (%)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	Jauniešu interešu iniciatīvas	Atbalsts jauniešu iniciatīvām. Iesaistīti bērni un jaunieši vecumā no 7 – 25 gadiem, kas deklarēti VRG darbības teritorijā	Iesaistīti vismaz 10 dalībnieki, t.sk. no sociālā riska grupām ^[1]	20	90
2	Iedzīvotāju interešu un prasmju iniciatīvas	Atbalsts iedzīvotāju iniciatīvām. Iesaistīti iedzīvotāji, kas deklarēti VRG darbības teritorijā	Iesaistīti vismaz 10 dalībnieki un iesniegts skaidri sagatavots, izmērāms pasākumu norises plāns	20	90
3	Publiskās vides pieejamība un drošība	Drošas, pieejamas, funkcionālas publiskās vides izveide/uzlabošana. Tiek izveidota vai uzlabota publiski pieejama ārtelpa/publiski pieejamas ēkas, objekti	Izveidota vai uzlabota publiski pieejama vide/objekti (takas, laukumi, ieeja ēkā, ērti pieejami apskates, vides u.c. objekti), skatīt pielikumu P3	20	90
4	Kultūrvēsturisku objektu infrastruktūras izveidošana vai uzlabošana publiskas pieejamības nodrošināšanai.	Kultūrvēsturisko objektu/ēku infrastruktūras uzlabošana/transformācija. Tiek uzlaboti kultūrvēsturiskie objekti VRG darbības teritorijā, kas atbilst valsts vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļu sarakstam	Izveidota vai uzlabota publiskā infrastruktūra konkrētā objektā (muižu kompleksi, ēkas, palīgēkas utml.), skatīt pielikumu P3	20	90

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

		un nodrošinātu publiski pieejamu infrastruktūru, un radītu pievienoto vērtību.			
--	--	--	--	--	--

^[1] Saskaņā ar Labklājības ministrijas mājas lapā sniegto: Iedzīvotāju grupas, kurām liegtas vai apgrūtinātas iespējas iegūt pietiekamus ienākumus, saņemt pakalpojumus un preces, kuras ir būtiski nepieciešamas pilnvērtīgai funkcionēšanai sabiedrībā (pirmspensijas vecuma personas, bezdarbnieki, personas ar funkcionāliem traucējumiem, vientuļie pensionāri, personas ar nepietiekošām, zemām vai darba tirgum neatbilstošām zināšanām un prasmēm, trūcīgās personas, daudzbērnu un viena vecāka ģimenes).

3.1.2. ELFLA intervences rīcību skaidrojums.

Rīcība nr. ELFLA 1

„Atbalsts uzņēmējdarbībai, jaunu produktu, pakalpojumu radīšanai un attīstīšanai, inovatīvu risinājumu ieviešanai, “Lauku biļetes” iniciatīvām”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

10.1.) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū, atpazīstamības tēla veidošana, kvalitatīvu darba apstākļu radīšana un darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai (izņemot tūrisma nozari). Atbalstu iespējams saņemt neluksaimnieciskai uzņēmējdarbībai vai lauksaimniecības produktu pārstrādei. Rīcības ietvaros tiek atbalstīta jaunu pamatlīdzekļu iegāde, ar būvniecību saistītās izmaksas, iespējamās ar sabiedriskām attiecībām saistītās izmaksas.

Prioritāri atbalsts tiks sniegts, piemērojot paaugstinātu atbalsta intensitāti, uzņēmējdarbības uzsākšanai vai attīstīšanai ražošanas nozarē, inovāciju ieviešanā, zaļā kursa/aprites ekonomikas aktivitātēm, lauksaimniecības produktu pārstrādei, jauno cilvēku līdz 30 gadiem uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Atbalsts paredzēts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, kas īstenots ar “Lauku biļetes” iniciatīvu. Atbalsts “Lauku biļetes” projektiem ir ierobežots, plānots atbalstīt maksimāli 6 projektus.

Īstenojot projektus, jāņem vērā šādi nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības **atbilst SVVA stratēģijai** un tā īstenošana **dod ieguldījumu** biedrības lauku teritorijā.
- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam noslēgtā gada apgrozījums **nepārsniedz 150 000 eiro** pirms projekta iesniegšanas.
- ⇒ Plānošanas perioda laikā **maksimālais attiecināmo izmaksu apmērs vienam iesniedzējam ir 200 000 eiro.**
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu teritorijās**, atbalstu **var saņemt tikai no (EJZAF).** Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.
- ⇒ Ja plānota pamatlīdzekļu iegāde, **cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.**
- ⇒ **Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.**

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 2

„Atbalsts produkcijas tirdzniecības vides radīšanai, labiekārtošanai, jaunu tirdzniecības veidu ieviešanai un atpazīstamības tēla veidošanai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

10.2.) produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšana vai labiekārtošana, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešana un to atpazīstamības tēla veidošana.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts visam, kas saistīts ar produkcijas pārdošanu, realizēšanu (piemēram, autoveikals, interneta veikals, tirgus vieta vietējās produkcijas realizēšanai). Atbalsts paredzēts tirdzniecības vietu veidošanai vai labiekārtošanai, jauni produkcijas pārdošanas, realizācijas risinājumi. Atbalstu iespējams saņemt produkcijas atpazīstamības tēla veidošanai.

Prioritāri atbalsts tiks sniegts, piemērojot paaugstinātu atbalsta intensitāti, inovāciju ieviešanā, zaļā kursa/aprites ekonomikas aktivitātēm, jauno cilvēku līdz 30 gadiem uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Īstenojot projektus, jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības atbilst SVVA stratēģijai un tā īstenošana dod ieguldījumu biedrības lauku teritorijā.
- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam noslēgtā gada apgrozījums nepārsniedz 150 000 eiro pirms projekta iesniegšanas.
- ⇒ Plānošanas perioda laikā **maksimālais attiecināmo izmaksu apmērs vienam iesniedzējam ir 200 000 eiro.**
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu** teritorijās, atbalstu **var saņemt tikai no EJZAF.** Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.
- ⇒ Ja plānota pamatlīdzekļu iegāde, **cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai, iesniedzot projekta iesniegumu.**
- ⇒ **Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.**

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 3

„Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.

10.1.) Tūrisms.

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros **paredzēts atbalsts ar tūrisma nozari saistītiem** uzņēmumiem. Atbalsts tiks sniegts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstīšanai. Prioritāri būs konkurētspējīgi projekti ar

pievienoto vērtību, kas risina sadarbību, papildinātību ar citiem piedāvājumiem, kas attīsta plašāk nozari. Piemēram, atpūtas mītne, kempings sadarbojas ar tuvumā esošu ēdināšanas pakalpojuma sniedzēju, aktīvās vai relaksējošas atpūtas pakalpojumu sniedzēju utt.

Īstenojot projektus, jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- ⇒ Projektā plānotās darbības **atbilst SVVA stratēģijai** un tā īstenošana **dod ieguldījumu** biedrības lauku teritorijā.
- ⇒ Esošam uzņēmējam vai saimnieciskās darbības veicējam **noslēgtā gada apgrozījums nepārsniedz 150 000 eiro pirms** projekta iesniegšanas.
- ⇒ Plānošanas perioda laikā **maksimālais attiecināmo izmaksu apmērs vienam iesniedzējam ir 200 000 eiro.**
- ⇒ Ja projektu **plānots īstenot Rojas un Mērsraga pagastu teritorijās**, atbalstu **var saņemt tikai no (EJZAF).** Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZAF rīcības neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.
- ⇒ **Ja plānots veidot/būvēt JAUNAS atpūtas mītnes**, jābūt iekļautai **visas tūristu mītnes darbībai** (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultasvietu skaits vienā mītnē ne mazāks kā 10-40) un būvniecība **tiks atbalstīta TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam **būs pievienots Biznesa plāna kopsavilkuma dokuments** (sk.2.pielikumu), **kas pamato tirgus situācijas izpēti, pakalpojuma nepieciešamības ekonomisko pamatojumu t.sk. tūrisma uzņēmējdarbības attīstības redzējumu vismaz turpmāko 3 gadu laikā.**
- ⇒ **Tikai ESOŠS tūrisma pakalpojuma** sniedzējs, kas tūrisma pakalpojumu sniedz **ne mazāk kā 24 mēnešus pirms** projekta iesniegšanas, var iegādāties amfībiju, mopēdu, motociklu, ūdens motociklu, sniega motociklu, triciklu, kvadriciklu **jauna tūrisma pakalpojuma radīšanai.**
- ⇒ Ja plānota pamatlīdzekļu iegāde, **cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.**
- ⇒ **Ja plānota būvniecība**, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam **minimālā sastāvā.**

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija, izņemot Rojas un Mērsraga pagasti.

Rīcība nr. ELFLA 4

„Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātei:

2. Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts vietējās teritorijas vides un kultūrvēsturisko objektu sakārtošanai, uzlabošanai, saglabāšanai, publiskās teritorijas, apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras izveidošanai, labiekārtošanai un uzlabošanai, kultūras materiālā un nemateriālā mantojuma saglabāšanai, kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības nodrošināšanu,

sabiedrisko aktivitāšu atbalstam iedzīvotāju interešu nodrošināšana izveidojot, uzlabojot vai pielāgojot to funkcionāli, lietderīgai izmantošanai.

Prioritāri atbalsts, piemērojot **paaugstinātu atbalsta intensitāti, iespējams:**

1. Kultūrvēsturisko objektu, ēku infrastruktūras **uzlabošanai vai transformācijai**, t.i. esošo kultūrvēsturisko ēku, objektu uzlabošana, pielāgošana jaunai izmantošanai, piemēram, pārveidoti par tūrisma, atpūtas, apskates objektiem, drošas un publiski pieejamas, funkcionālas publiskās telpas izveidošanai, labiekārtošanai, pielāgošanai, izmantošanai.
2. Esošo brīvā laika pavadīšanas, sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu vai ēku labiekārtošana, pieejamības nodrošināšana.
3. Pašvaldības, uzņēmēju un sabiedriskā sektora sadarbības veicināšanai brīvā laika pavadīšanas objekti, publiski pieejamas infrastruktūras izveide vai uzlabošana (peldvietas, atpūtas vietas, publiskās labierīcības u.c.).
4. Iedzīvotāju interešu un prasmju iniciatīvām (semināri, meistarklases, apkārtējās vides sakārtošana, citas iniciatīvas).

Rīcībā (bez paaugstinātas likmes) atbalstu var saņemt sekojošām darbībām:

- ⇒ Kultūras materiālais un nemateriālais mantojums – izveidošana, rekonstrukcija (vēsturiskās nozīmes ēkas, muižas, muižu kompleksi, ekspozīciju apskates vietas iekštelpās/ārtelpās, tūrisma apskates objekti, atpūtas un izziņas objekti, laukumi, parki, u.c.).
- ⇒ Ārtelpas brīvā laika objektu izveidei vai uzlabošanai (bērnu laukumi, pusaudžu un jauniešu interesēm atbilstoši ārtelpu laukumi, brīvā laika aprīkojuma iegādes u.c.).
- ⇒ Jaunu pamatlīdzekļu iegāde, kas saistīta ar brīvā laika pavadīšanas iespējām (sports, deja, dziesma, mūzika, māksla, radošā attīstība).
- ⇒ Atbalstu iespējams saņemt dabas taku, velosliņņu, brīvdabas estrādes, parku, sporta un bērnu rotaļu laukumu, u.c. publiskās infrastruktūras labiekārtošanai/izbūvei/izveidošanai.

Ja plānots īstenot infrastruktūras projektu, tā nepieciešamība ir apstiprināta pašvaldību attīstības plānos. Izvērtējot esošo situāciju biedrības darbības teritorijā plānoto aktivitāšu nepieciešamību, lietderību un atbalstītos projektus, **Rīcībā netiek atbalstītas** sekojošas aktivitātes:

1. Jaunu ēku būvniecībai (neattiecas uz rekonstrukciju) brīvā laika pavadīšanas un sociālo pakalpojumu centru izveidei.
2. Jaunu ģērētavu izveide vai esošo labiekārtošana vai rekonstrukcija.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „*Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.*”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, tas ir publiski pieejams un ieņēmumi par sniegto pakalpojumu nav kvalificējami kā peļņa.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija.

Rīcība nr. ELFLA 5

„Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā un jauniešu iniciatīvās”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātei:

2. Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt partnerības teritorijas:

1. **Iedzīvotāju mūžizglītības un interešu izglītības attīstību**, nodrošinot apmācību, semināru, meistarklašu organizēšanu. Atbalstu var saņemšanas nosacījumi:
 - ⇒ Rīcības ietvaros **netiek atbalstīta** būvniecība un pamatlīdzekļu iegāde.

- ⇒ Apmācību projektu **var iesniegt** biedrība vai nodibinājums, un apmācībās **piedalās vismaz desmit** dalībnieki.
- ⇒ **Obligāta prasība** iesniedzot projekta pieteikumu – **pievienota detalizēta programma**.

Atbalsta aktivitātes:

- ⇒ Lektora pakalpojuma izmaksas.
- ⇒ Telpu noma.
- ⇒ Mācību inventārs - materiāli, kas nepieciešami semināru norisei, piemēram, diegi, dzija, kancelejas preces - rokdarbu, zīmēšanas, veidošanas u.c. meistarklasēm vai semināriem.
- ⇒ Kafijas pauze.

2. Rīcības ietvaros **paredzēts atbalsts arī jauniešu iniciatīvu projektiem**, kas nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences.

Jauniešu iniciatīvas projekta īstenošanas nosacījumi:

- ⇒ Projektu īsteno astoņpadsmit mēnešu laikā.
- ⇒ Jauniešu projektā jāiesaista vismaz desmit dalībnieki no VRG lauku teritorijas^[2], no kuriem vismaz 80% jābūt vecumā no 10 līdz 25 gadiem. Izņēmumu gadījumos (sociālā riska grupa, ja piedalās vecāks brālis/māsa) var piedalīties no 7 gadiem
- ⇒ Atbalstu jauniešu iniciatīvām lauku teritorijā var saņemt kā fiksētas summas maksājumu, piemērojot vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīva”, kas ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””.
- ⇒ Pasākumi vērsti uz jauniešu interešu un fizisko spēju attīstīšanu, radošumu un prasmēm, dažādu ārpusskolas zinību apguvei, lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšanu.
- ⇒ Atbalsts iespējams arī projektiem, kas paredz sociālās atstumtības riska grupu bērnu integrāciju vietējā sabiedrībā^[3].
- ⇒ Atbalsta saņēmēji ir pašvaldība, jaunatnes organizācija, biedrība vai nodibinājums, kas veic darbu ar jaunatni.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „*Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas*.”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, tas ir publiski pieejams un ieņēmumi par sniegto pakalpojumu nav kvalificējami kā peļņa.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija.

^[2]VRG lauku teritorija ir pagastu teritorijas un pilsētas, kas nepārsniedz 5000 iedzīvotāju skaitu (Sabile, Stende, Valdemārpils).

^[3] iedzīvotāju grupas, kurām ir liegtas vai apgrūtinātas iespējas iegūt pietiekamus ienākumus, saņemt dažādus pakalpojumus un preces, kuras ir būtiski nepieciešamas pilnvērtīgai funkcionēšanai sabiedrībā

Rīcība nr. ELFLA 6

„Atbalsts lauku uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”

Atbilstība Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam LEADER pieejas aktivitātei:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas.
2. Kopienų spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas

Rīcības apraksts.

Rīcības ietvaros atbalstīt VRG iniciētos starpvalstu un startautiskos sadarbības projektus atbilstoši izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem. Sadarbības projekti plānoti gan uzņēmējdarbības,

gan sabiedriskā labuma jomās. Visos gadījumos ieguvēji būs iesaistītā mērķauditorija un biedrības darbības teritorija.

3.2. Rīcību plāns 2023.-2027.gadam Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027.gadam darbības veidā "Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana" (EJZAF)

11.tabula

n.p.k	Rīcības nosaukums	PZA mērķis	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Iznākumu rādītāji
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mērķis (M3) - Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.						
1.	Rīcība EJZAF1 „Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana	200 000 vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	50 % 65 % - inovatīviem 100 % - projekts vai tā daļa, kas saistīta ar piekrastes zveju 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 10 projekti.

Biedrības "Talsu partnerība"
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

2.	Rīcība EJZAF2 „Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana	200 000 vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	50 % 65 % - inovatīviem 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 8 tūrisma uzņēmējdarbības projekti.
3.	Rīcība EJZAF3 „Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.	400 000 - pašvaldības projektiem 200 000 vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	50 % 65% – inovatīviem 90% - sabiedriskā labuma projektiem 90% - kopprojektam	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 6 projekti.
4.	Rīcība EJZAF4 „Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”	Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.	400 000 - pašvaldības projektiem 200 000 vismaz 70% izmaksu saistītas ar būvniecību 50 000 – pārējie projekti	50 % 65% – inovatīviem 90% - sabiedriskā labuma projektiem	Terminētas kārtas	Atbalstīti vismaz 11 projekti
5.	Rīcība EJZAF5 “Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības pasākumiem”	Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana.	100 000	100%	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 2 projekti

Biedrības “Talsu partnerība”
SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2023-2027

		Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana. Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.				
Mērķis (M4) - Veicināt ilgtspējīgu zilās ekonomikas attīstību jūras piekrastes un ostu teritorijās, atbalstot ostu infrastruktūras attīstīšanu, tādā veidā paaugstinot ostu pakalpojumu kvalitāti un kapacitāti.						
6.	Rīcība EJZAF6 „Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”	Ostu infrastruktūras attīstības stiprināšana	1 500 000	50% 65% – inovatīviem 90% - ostu pārvalde, kopprojekti	Terminētas kārtas/ Nepārtrauktas kārtas	Atbalstīti vismaz 4 projekti.

3.2.1. Kritēriju apraksts maksimālās atbalsta intensitātes noteikšanai

Mērķis (M3) - Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.

Rīcībās EJZAF1 un EJZAF2 var palielināt atbalsta intensitāti no 50% uz 65%, **ja tiek izpildīts sekojošs nosacījums:**

12.tabula

N.p.k.	Kritērijs	Mērķis/Pazīmes	Prasības	Intensitātes palielinājums (%)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.	Inovatīvs projekts VRG darbības teritorijā	Inovācija Atbilst inovācijas definīcijai Atbilst 2.3. Inovatīvo risinājumu kritērijiem.	Ieguldīts inovatīvā risinājumā	15

3.2.2. Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda atbalstītās rīcības.

Rīcība EJZAF 1

„Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana. Infrastruktūras izveide piekrastes resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.1.) vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Programmas zivsaimniecības attīstībai pasākuma “Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana” mērķis ir attīstīt ilgtspējīgu zilo ekonomiku un veicināt zvejniecības un akvakultūru kopienu attīstību, nodrošināt to, ka kopienas zvejniecības vai akvakultūras reģionos labāk izmanto ilgtspējīgas zilās ekonomikas piedāvātās iespējas un gūst labumu no tām, balstoties uz vides, kultūras, sociālajiem resursiem un cilvēkresursiem un stiprinot tos.

Izvērtējot 2015.-2022.stratēģijas īstenošanas rezultātus, aptaujas datus, iedzīvotāju viedokļus, sagatavošanās posmā iegūto informāciju, redzams, ka mums ir ļoti bagāti resursi gan iekšzemē, gan piekrastē un nepieciešams tos prasmīgi izmantot, lai teritorija attīstītos vienmērīgi, pielietot inovatīvus risinājumus. Aptaujas rezultāti rāda, ka biedrībai jātur rūpe par to, lai tās darbības teritorijā būtu izcila vieta dzīvošanai, tūrismam un viesmīlībai, biznesa attīstībai un darbam.

Piekrastē kā stipros resursus un vērtības, ko vajag izmantot vietas attīstībai, iedzīvotāji norāda darboties spējīgas ostas, skaisto dabu, pieju jūrai, zvejniecību, tradīcijas, cilvēkresursus, izglītības, kultūras un sporta iestādes. Iedzīvotāji saredz nepieciešamību ikvienu no šīm jomām uzlabot un attīstīt.

Liela nozīme ir arī apkārtējās vides saglabāšanas un izmantošanas aktivitātes, jādoma par ekonomiskās darbības un tūrisma pakalpojumu attīstīšanu, nenodarot būtisku kaitējumu videi un klimatam.

SVVA stratēģijas ietvaros plānots atbalstīt **tradicionālās nozares**, kā piemēram, dzīvo resursu ieguvei un apstrādei, zvejniecība, akvakultūra, nedzīvo resursu ieguvei atjaunojamā enerģija, piekrastes kopienas attīstībai un stiprināšanai, piemēram, piekrastes tūrisms un ostu darbība, attīstība. Atbalsts plānots arī **jaunām un inovatīvām nozarēm**, piemēram, jūras transports (iespējama lokāla satiksme, tūrisma braucieni) nozaru kopas, aprītes ekonomika. Lai veiksmīgāk sasniegtu ilgtspējīgu zilo ekonomiku, nepieciešams ievērot līdzsvaru starp ekonomiskām, ražojošām un saglabāšanas darbībām.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts ilgtspējīgas zilās ekonomikas attīstībai un zvejniecības un akvakultūras kopienas attīstības veicināšanai:

1. Vietējās ekonomiskās izaugsmes veicināšanai - jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai Rojas un Mērsraga pagastos. Iespēja uzsākt vai attīstīt uzņēmējdarbību ikvienā nozarē (izņemot piekrastes tūrisms) piekrastes teritorijā.
2. Piekrastes teritorijas infrastruktūras izveidei, rekonstrukcijai vai transformācijai - izveidota, uzlabota, pielāgota, transformēta uzņēmuma, pakalpojuma sniedzēja infrastruktūra – laukumi, ražošanas, pakalpojumu nodrošināšanas ēkas, saules paneļi vai cita alternatīvās enerģijas ieguves infrastruktūra, akvakultūras objekti, ūdenscirkulācijas sistēmas u.c.
3. Dzīvo resursu ieguve, atbalsts piekrastes zvejai, zivsaimniecības produkcijas ieguvei un pārstrādei (piekrastes zvejniecība, akvakultūra, zivju produkcijas pārstrādātāji) - infrastruktūras uzlabošana, izveidošana, ierīkošana, atjaunošana, zvejas produktu izkraušanas vietu izveide, zvejas produktu uzglabāšana, apstrāde, tirdzniecība.
 - 3.1. Transportlīdzekļu iegāde, ja tie pielāgoti specifiskiem darbiem un kuriem ir uzstādītas specifisko funkciju veikšanai paredzētās iekārtas, un kuri ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta vai paredzēti zvejas un akvakultūras produkcijas tirdzniecībai vai pārvadāšanai.
 - 3.2. Traktortehnikas ar nominālo jaudu līdz 100 zirgspēkiem, ja pretendents ir zvejas kuģa īpašnieks un atbilst sekojošiem nosacījumiem:

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei.
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm.
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei.
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei.
- ⇒ vietējās produkcijas reklāmas izdevumiem.
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ Traktortehnikas iegāde ar nominālo jaudu līdz 100 zirgspēkiem, ja pretendents ir zvejas kuģa īpašnieks
- ⇒ investīcijas jaunos selektīvos zvejas rīkos, ja zvejas rīkam vai citam aprīkojumam ir labāka selektivitāte izmēra ziņā vai mazāka ietekme uz ekosistēmu un sugām, kas nav mērķsugas, nekā standarta zvejas rīkiem vai citam aprīkojumam.
- ⇒ Transportlīdzekļus, kas ir konstruēti un paredzēti ne vairāk kā 16 pasažieru pārvadāšanai, neskaitot vadītāju, un, kuru garums nepārsniedz 8 m.

Transportlīdzekļa iegāde tiks atbalstīta **TIKAI strādājošo pārvadāšanas gadījumā**, ja uzņēmējs nodarbina attiecīgu skaitu darbinieku.

4. Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

4.1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

4.2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Paaugstinātas intensitātes atbalsts paredzēts projektiem **inovatīvu** produktu un pakalpojumu radīšanai. MK noteikumu un SVVA Stratēģijas izpratnē **Inovācija ir jaunu** zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā.

Inovatīvs projekts ir projekts, kuru īstenojot tiek radīti jauni vai uzlaboti produkti, procesi vai metodes un kurš atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai (sk. 2.3. nodaļa „Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai”).

Projektu iesniedzējs var būt:

- ⇒ juridiska vai fiziska persona,
- ⇒ pašvaldība TIKAI kopprojektā.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 2

„Jūras un piekrastes tūrisma attīstība”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.1.) vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Viens no pieprasītākajiem pakalpojumiem biedrības darbības teritorijā ir piekrastes tūrisms, kura sezonālitate aizvien vairāk mazinās, jo tiek piedāvāti dažādi atpūtas veidi arī aukstajā gada laikā. Rīcības ietvaros iespējams saņemt atbalstu dažādu ilgtspējīgās zilās ekonomikas tūrisma pakalpojumu piedāvājumu attīstīšanai vai uzsākšanai.

Lai gan interese attīstīt tūrisma pakalpojumu piekrastes teritorijā ir pietiekama, joprojām ir liels līdz šim neizmantots attīstības potenciāls jūras un piekrastes tūrisma attīstībā. Svarīgs nosacījums ir, lai tūrisma pakalpojums attīstītos vienmērīgi, pārklājot visu piekrasti un nekoncentrējoties tikai Rojas vai Mērsraga ciemos, kā arī nepieciešams attīstīt vienotu tūrisma pakalpojumu gan jūras tūrismu, gan piekrastes jomā.

Rīcības ietvaros piekrastes tūrisma pakalpojumu dažādošanai, uzlabošanai un attīstīšanai atbalsts tiks sniegts:

1. “Lēnā tūrisma” attīstībai, kura pamatā ir ilgtspējas nozīmes apzināšanai, veidojot īsas pārtikas ķēdes un nodrošinot ēdināšanu uz vietas, atjaunojot esošās vērtības, kas var pārtapt par apskates un izziņas objektiem.
2. “Zvejas tūrisms”, kas piedāvā tūristiem iepazīt un novērtēt zvejošanu kā profesiju. Zivsaimniekiem iespēja paplašināt savu darbību, piedāvājot tūrisma braucienus jūrā lai vērotu zvejas procesu.

3. Atbalsts, kas veicina tūrisma aktivitātes saistītas ar atpūtu, fizisko un garīgo veselību.
4. Aktīvais piekrastes tūrisms - atbalstu iespējams saņemt investīcijām infrastruktūras vai servisa ēku būvniecībai, kas nepieciešamas lai nodrošinātu tūrisma pakalpojumus, kas saistīti ar aktīvo atpūtu, veselīgu dzīvesveidu, vides izglītību (piemēram, sniega, velosipēdu u.tml. trases, pacēlāji, ēdināšanas pakalpojumi).
5. Tradīciju tūrisms – atbalsts iespējams projektiem, kas veicina piekrastes un zvejniecības vietējo tradīciju (t.sk. amatu, kultūras un dabas) saglabāšanu un attīstību, tradicionālo prasmju un zināšanu nodošanu, piemēram, tīklu lāpīšanu.
6. **Ja plānots veidot/būvēt JAUNAS atpūtas mītnes**, jābūt iekļautai **visas tūristu mītnes** darbībai (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultasvietu skaits vienā mītnē ne mazāks kā 10-40) un būvniecība **tiks atbalstīta TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam **būs pievienots Biznesa plāna kopsavilkuma dokuments** (sk.2.pielikumu), **kas pamato tirgus situācijas izpēti, pakalpojuma nepieciešamības ekonomisko pamatojumu t.sk.** tūrisma uzņēmējdarbības attīstības redzējumu vismaz turpmāko 3 gadu laikā.

Tūrisma mītne ir ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā uzņēmums nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu.

7. **Ja plānota būvniecība**, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam **minimālā sastāvā**.

Paaugstinātas intensitātes atbalsts paredzēts projektiem inovatīvu produktu un pakalpojumu radīšanai. MK noteikumu un SVVA Stratēģijas izpratnē **Inovācija ir jaunu** zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas ideju, izstrādņu un tehnoloģiju īstenošana produktā, pakalpojumā vai procesā.

Inovatīvs projekts ir projekts, kuru īstenojot **tiek radīti jauni vai uzlaboti produkti, procesi vai metodes** un kurš **atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam** par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai (sk. 2.3. nodaļa „Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai”).

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ **Tikai ESOŠS tūrisma pakalpojuma** sniedzējs, kas tūrisma pakalpojumu sniedz ne mazāk kā 24 mēnešus pirms projekta iesniegšanas, var iegādāties amfībiju, mopēdu, motociklu, ūdens motociklu, sniega motociklu, triciklu, kvadriciklu **jauna tūrisma pakalpojuma radīšanai**.

Projektu iesniedzējs var būt:

- ⇒ juridiska vai fiziska persona,
- ⇒ pašvaldība TIKAI kopprojektā.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 3

„Piekrastes teritoriju ekosistēmas stiprināšana, dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”

Atbilstība programmai zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.2. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt aktivitātes, kas veicina vides resursu un dabas objektu saglabāšanu un atjaunošanu, iesaistīšanos klimata pārmaiņu mazināšanā. Atbalsts tiks sniegts projektiem, kas mazina vidi degradējošo ietekmi uz piekrastes teritoriju, piemēram, infrastruktūras izveidošanai vai uzlabošanai tūristu vai zvejniecības laivu ielaišanai ūdenī, apgaismojuma un gājēju celiņa ierīkošana, zivsaimniecības ražošanas ēku siltināšana, atjaunojamās enerģijas izmantošana, notekūdeņu un virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmu izveide vai sakārtošana u.tml.

Ja projektu iesniedz vietējā pašvaldība, tā nepieciešamībai jābūt pamatotai vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras **komercdarbības joma** ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 4

„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.3.) Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt VRG piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru labiekārtošanu/izveidošanu zvejas vai jūras kultūras mantojuma saglabāšanai un lietderīgai izmantošanai zivsaimniecības teritorijās.

Ja projektu iesniedz vietējā pašvaldība, tā nepieciešamībai jābūt pamatotai vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei, muzeja eksponātu atjaunošanai;
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm;
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei;
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei;
- ⇒ ar pakalpojuma publicitāti saistīti izdevumi;
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras **komercdarbības joma** ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam minimālā sastāvā.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības piekrastes teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība EJZAF 5

“Atbalsts piekrastes uzņēmēju un kopienu sadarbības veidošanai”

Atbilstība programmai zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

1. Vietējās ekonomikas attīstības un transformācijas veicināšana
2. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana
3. Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana

Rīcības apraksts:

Rīcības ietvaros atbalstīt VRG Rojas un Mērsraga iedzīvotāju iniciētos starpvalstu un starptautiskos sadarbības projektus atbilstoši izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem. Sadarbības projekti plānoti gan uzņēmējdarbības, gan sabiedriskā labuma jomās. Visos gadījumos ieguvēji būs iesaistītā mērķauditorija un biedrības darbības teritorija.

Rīcība EJZAF 6

„Piekrastes ostu teritoriju infrastruktūras pilnveidošana, pieejamība un izmantošana”

Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.-2027.gadam:

6.4.) ostu infrastruktūras attīstības stiprināšana.

Rīcības apraksts:

VRG darbības teritorijā atrodas divas ostas - Rojas osta un Mērsraga osta, kas ir ļoti liels potenciāls uzņēmējdarbības, jūras transporta, zivsaimniecības un tūrisma pakalpojumu attīstībai.

Ostās ir atbalstāmi ieguldījumi jaunu, inovatīvu risinājumu un tehnoloģiju ieviešanā, kas nodrošinātu videi draudzīgāku, ilgtspējīgāku un nekaitīgāku ražošanas ciklu nodrošināšanu. Attīstot digitalizācijas tehnoloģijas, nodrošinātu jaunu produktu un pakalpojumu izveidošanu vai attīstīšanu.

Rīcības ietvaros atbalstu var saņemt aktivitātēm, kas saistītas ar zivsaimnieku, zvejnieku vajadzībām - infrastruktūras izbūvei vai uzlabošanai, jaunu noliktavu, nojumju būvniecībai zivju izkraušanas aprīkojuma vai zvejas aprīkojuma glabāšanai, izkrauto zvejas produktu šķirošanai, zvejas produktu atvēršanā un zvejas produktu uzglabāšanai, citas zvejniekiem nepieciešamās infrastruktūras izveidei vai labiekārtošanai un aprīkošanai.

Ostu infrastruktūras attīstībai un stiprināšanai rīcības ietvaros atbalsts paredzēts sekojošām izmaksām:

- ⇒ jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei.
- ⇒ būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm.
- ⇒ jaunu būvmateriālu iegādei.
- ⇒ digitālo risinājumu un digitālo pakalpojumu izveidei.
- ⇒ vietējās produkcijas reklāmas izdevumiem.
- ⇒ tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas paredzētas atjaunojamās vai atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam izmantošanai esošās vai jaunās ražošanas būvēs, piemēram, dzesēšanai, elektroapgādei.
- ⇒ investīcijas jaunos selektīvos zvejas rīkos, ja zvejas rīkam vai citam aprīkojumam ir labāka selektivitāte izmēra ziņā vai mazāka ietekme uz ekosistēmu un sugām, kas nav mērķsugas, nekā standarta zvejas rīkiem vai citam aprīkojumam.
- ⇒ teritoriju infrastruktūras attīstībai laukumi, ražošanas ēkas, to izveidošana, uzlabošana, ierīkošana, atjaunošana, aprīkojums, inovatīvas tehnoloģijas.
- ⇒ Ar ražošanu tieši nesaistītas izmaksas, ja tās nepārsniedz 10% no projekta attiecināmo izmaksu summas:
 1. administratīvo telpu būvniecības, pārbūves, ierīkošanas, novietošanas un atjaunošanas izmaksas.
 2. Palīgtelpu ierīkošanas izmaksas, ja projekta iesniegumā ir izskaidrota to funkcionāla izmantošana.
 3. Personāla atpūtas telpu un citu telpu ierīkošanas izmaksas.

Projektu iesniedzējs var būt juridiska persona - ostu pārvaldes, kopprojekta īstenotāji

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu partnerība” darbības teritorija – Rojas ostas un Mērsraga ostas teritorijas, ar esošām ostām nedalāmi saistītā infrastruktūra vai PVD reģistrētas zvejas produktu izkraušanas vietas.

3.3. Cita ārējā finansējuma novērtējums.

Biedrības „Talsu partnerība” plašākas darbības nodrošināšanai plānots piesaistīt citu fondu finansējumu, piemēram AIF, veidot sadarbības projektus. Citu fondu piesaiste iespējama gadījumos, ja ir atbilstība prasībām, nepieciešamie resursi, piemēram, darbinieki.

4. SVVA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA

4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošām organizācijām.

Biedrība „Talsu partnerība” darbības teritorija ir plaša un informācijas aprītei tiek pievērsta ļoti liela uzmanība. VRG sadarbību veidojošās mērķa grupas aptver plašu loku:

- Biedrības “Talsu partnerība” biedri.
- VRG darbības teritorijā esošie iedzīvotāji, t.sk. bērni un jaunieši.
- Potenciālie, esošie projektu īstenotāji.
- Uzņēmēji, uzņēmēju organizācijas, piemēram, biedrība “Talsu komersantu klubs”, biedrība “Rojas tūrisma biedrība”.
- Nevalstiskās organizācijas, aktīvo iedzīvotāju klubi.
- Publiskais sektors – Talsu novada pašvaldība, Zemkopības ministrija, Lauku atbalsta dienests. Lauku tīkls.
- Citas Latvijas VRG, iesaistītās organizācijas – Latvijas lauku forums.
- Citas organizācijas, mediji.

Biedrība savai informācijas izplatīšanai izmanto sekojošus informācijas veidus:

- ⇒ Iesaistot iespējami plašāku iedzīvotāju loku gan izmantojot sociālos tīklus, gan uzrunājot personīgi vai ar biedru, padomes pārstāvju starpniecību.
- ⇒ Publicējot biedrības mājas lapā www.talsupartneriba.lv un facebook kontā informāciju par aktualitātēm, kas saistītas ar biedrības darbu, administrētajām ELFLA un EJZAF programmām, stratēģiju, izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, informāciju par īstenotajiem projektiem u.c. svarīgo, aktuālo informāciju.
- ⇒ Papildus tiek izmantota iespēja publicēt informāciju citos sociālajos tīklos, piemēram, par izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, pasākumiem un semināriem tiek publicēta Talsu novada mājas lapā www.talsunovads.lv, portālā ReTalsi.lv.
- ⇒ Publicitātes nodrošināšanai par biedrību, tās īstenotajām aktivitātēm un stratēģijas īstenošanu, kā arī informācija par izsludinātajām projektu kārtām un semināriem tiek publicēta laikrakstā „Talsu vēstis”.
- ⇒ Iedzīvotāju uzrunāšanai tiek rīkoti semināri Talsu novada pārvaldēs. Ļoti liela uzmanība un laiks tiek veltīts iedzīvotāju individuālai uzrunāšanai. Talsu apkārtnes un piekrastes iedzīvotāju būtiska rakstura īpašība ir nevēlēšanās atrasties plašā sabiedrībā un komunicēt ar citiem. Tā ir problēma, kam risinājums tiek rasts, uzrunājot katru individuāli.
- ⇒ Finansējuma iespēju robežās administratīvā vadītāja brauc un sniedz konsultācijas uz vietas, lai iespējami vairāk iedzīvotāju būtu informēti par iespējām piesaistīt finansējumu, iesaistīties biedrības darbībā.
- ⇒ Par tradīciju ir kļuvis brauciens “Pa LEADER pēdām”. Šajā braucienā ir iespēja piedalīties gan biedriem, gan citiem interesentiem, lai apskatītu un iepazītos ar VRG īstenotajiem projektiem un to ieviešiem.
- ⇒ Par īstenotajiem projektiem ELFLA un EJZF programmā tiek gatavots “taustāms” materiāls – buklets-grāmata.
- ⇒ Ļoti būtiska nozīme ir vizuālajam materiālam, tādēļ īstenoto projektu popularizēšanai ir izveidoti TV sižeti, arī visi nozīmīgākie pasākumi un notikumi tiek atspoguļoti TV sižetos. Ļoti laba sadarbība ir izveidojusies ar SIA “TV9 pakalni”.

- ⇒ Nozīmīga ir savstarpējā sadarbība ar pašvaldību, uzņēmējiem un sabiedrisko sektoru. Tam tiek veltīta liela uzmanība un biedrības valdes priekšsēdētāja ir iesaistījies pašvaldības konkursu “Dari Talsu novadam” un “Radi Talsu novadam” vērtēšanas komisijās, organizē tikšanās ar pašvaldības vadību un darbiniekiem, tiek ar uzņēmējiem un aktīvo iedzīvotāju organizācijām. Iespēju robežās tiek ar piekrastē esošajiem aktīvajiem iedzīvotājiem, piekrastes zvejniekiem, zivsaimniecības nozarē iesaistītajiem.
- ⇒ Finansējuma iespēju robežās tiek organizēti pieredzes braucieni VRG darbības teritorijā īstenoto projektu, kā arī citu Latvijā un ārvalstīs VRG darbības teritorijās īstenoto projektu apskatei.
- ⇒ Biedrība plāno turpināt iepriekšējā plānošanas perioda aprakstīto praksi, iespēju robežās vairāk veidot TV sižetus un publikācijas, kas atspoguļo VRG aktivitātes. Plānoti dažādi izglītojoši semināri, kas notiktu dažādās vietās, kas izveidotas ar Leader/SVVA palīdzību. Plānots turpināt iesākt labo praksi – rīkot darba grupas/fokusa grupas/tikšanos ar pagastu iedzīvotājiem, tā nodrošinot veiksmīgu komunikāciju.

4.2. “Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmu 2021.–2027.gadam un Eiropas Savienības Atveseļošanās un noturības mehānisma plānu”.

Biedrības darbības teritorijā Stratēģijas ietvaros potenciāliem projektu iesniedzējiem ir iespējas īstenot projektus sinerģijā ar šādiem Eiropas Savienības struktūrfondu mērķiem:

Reformu un investīciju virziens	Plānotās investīcijas	Atbilstība SVVA stratēģijas 2023.-2027.mērķiem, rīcībai
Komponente 2. DIGITĀLĀ TRANSFORMĀCIJA		
2.2. Uzņēmumu digitālā transformācija un inovācijas	2.2.1.3.i. Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā	M1, R1, R2, R3 M3, R1, R2, R3 M4, R5
2.3. Digitālās prasmes	2.3.2.1.i. Digitālās prasmes iedzīvotājiem, t.sk. jauniešiem	M2, R4, R5
Komponente 3. NEVIENLĪDZĪBAS MAZINĀŠANA		
3.1. Reģionālā politika	3.1.1.3.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	M1, R1, R2, R3 M3, R1, R2
	3.1.2.1.i. Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	M2, R3, R4

ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam specifisko atbalsta mērķu sasniegšanā.

Specifiskais atbalsta mērķis	SAM pasākums	Atbilstība SVVA stratēģijas 2023.-2027.mērķiem, rīcībai
1.Politikas mērķis “Konkurētspējīgāka un viedāka Eiropa”, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību		

1.2.3. Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām	1.2.3.1. Atbalsts MVU 1.2.3.6. Tūrisma programma	atbalsta M1, R1, R2, R3 M3, R1, R2, R3
2. Politikas mērķis "Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, "zaļās" un "zilās" investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs"		
2.2.2. Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana	2.2.2.4. Aprites ekonomika	M1, R1, R2, R3 M3, R1, R2, R3 M4, R5
4. Politikas mērķis "Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pilāru"		
4.2.4. Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz darba tirgus vajadzībām, atvieglot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti	4.2.4.2. Individuālajās vajadzībās balstīta mūžizglītība 4.2.4.3. Digitālo prasmju pilnveide	M2, R5
5. Politikas mērķis "Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību"		
5.1.1. Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana	5.1.1.1. Atbalsts uzņēmējdarbības infrastruktūrai 5.1.1.3. Publiskās ārtelpas attīstība	M1, R1, R2, R3 M2, R4 M3, R1, R2, R3, R4 M4, R5
6. politikas mērķis "Taisnīgas pārkārtošanās fonda investīcijas"		
6.1.1. SAM "Pārejas uz klimatneitralitāti radīto ekonomisko, sociālo un vides seku mazināšana visvairāk skartajos reģionos"	6.1.1.3. "Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku"	M1, R1, R2, R3 M3, R1, R2, R3 M4, R5

Detalizēta informācija par plānotajām investīcijām pieejama tīmekļa vietnē: <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/atveselosanas-fonds-main/latvijas-atveselosanas-fonda-plans>.

4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana.

Biedrība projektu vērtēšanas kritērijus nosaka katrai rīcībai, ņemot vērā konkrēto mērķu rezultātu un rīcību iznākuma rādītājus, noteiktās prioritātes un rīcību ierobežojošos nosacījumus.

Kritēriji iedalās četrās daļās - atbilstības, administratīvie, vispārējie un specifiskie.

1. Atbilstības vērtēšanas kritērijā vērtē iesniegtā projekta darbības teritorijas atbilstību VRG noteiktai teritorijai, rīcībai un konkrētās rīcības ierobežojošiem nosacījumiem. Ja projekts šajā vērtējumā nesaņem pozitīvu vērtējumu, tas tālāk netiek vērtēts.
2. Administratīvie vērtēšanas kritēriji nosaka, vai ir pievienoti visi MK noteikumos noteiktie un VRG prasītie pavaddokumenti. Kritērijā tiek vērtēts iesniegto projektu skaits konkrētam iesniedzējam konkrētā fondā, plānošanas perioda ietvaros.
3. Vispārējie vērtēšanas kritēriji nosaka konkrētās rīcības īstenošanas nosacījumu izvērtēšanu, pretendenta un plānotās darbības izvērtējumu. Kritērijā izvērtē inovāciju, atbilstību paaugstinātas atbalsta intensitātes saņemšanai, projekta dzīvotspēju un konkurētspēju.
4. Specifiskie vērtēšanas kritēriji noteikti un tos piemēro gadījumos, kad vienā projektu konkursa kārtā divi vai vairāki projekti, pēc pirmo trīs vērtēšanas kritēriju kopsummas, saņem vienādu vērtēšanas punktu skaitu.

Biedrības vērtēšanas komisija izvērtē projektu konkursam iesniegto projektu atbilstību stratēģijai pēc kritērijiem, kas noteikti katrai rīcībai, un sarindo projektus pēc to ieguldījuma stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Projektu vērtēšanu biedrībā veic Vērtēšanas komisija, kuru veido SVVA Padome (turpmāk Padome) un pieaicināti eksperti, nodrošinot ne mazāk kā trīs vērtētāju viedokli katram projektam.

Katrs Vērtēšanas eksperts un Padomes pārstāvis pirms projektu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas aizpilda un iesniedz interešu deklarāciju.

Visā projektu vērtēšanas procesā obligāti iesaistās tie Padomes pārstāvji, kas pieņem gala lēmumu par projektu rezultātu apstiprināšanu.

Eksperti un Padomes pārstāvji pie projektu vērtēšanas **ievēro** konfidencialitāti un objektivitāti, pamatojoties uz Stratēģijā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem un biedrības izstrādātajā Vērtēšanas kritēriju Metodikā sniegto skaidrojumu.

Lēmumu par projektu atbilstību pieņem Padome. Pēc projektu iesniegšanas biedrībā, tiek uzsākta to vērtēšana saskaņā ar SVVA Stratēģijā un Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteiktajiem rīcību kritērijiem. Vērtēšanas komisija darbojas uz Nolikuma pamata.

Interesu konflikta novēršana.

Padomes pārstāvim **nav atļauts vērtēt un piedalīties lēmuma pieņemšanā tajā SVVA stratēģijas rīcībā** un tajā projektu iesniegumu **kārtā**, kurā pats vai saistīta persona ir iesniedzis/usi projekta pieteikumu.

Pirms katrā rīcībā iesniegto projektu vērtēšanas, vērtēšanas komisijas loceklis un sēdes protokola sastādītājs aizpilda deklarāciju par objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanu, apstiprinot, ka viņš nav ieinteresēts rīcības ietvaros iesniegto projektu vērtējumā. Tie projektu vērtēšanas komisijas locekļi, kas ir ieinteresēti kāda projekta vērtējumā, to norāda deklarācijas II daļā, un, attiecīgā projekta iesnieguma vērtēšanā nepiedalās, kā arī nevērtē projektu pieteikumu, kas iesniegti attiecīgās kārtas konkrētajā rīcībā. Iesniegtos projektu iesniegumus vērtē katrs vērtēšanas komisijas loceklis atsevišķi.

Projektu vērtēšanas dokumentāciju: Projektu sarakstu, projektu lēmumus, SVVA Padomes sēdes protokola (kurā norāda personas, kas piedalās lēmuma pieņemšanā, to pārstāvēto iestādi, kā arī informāciju par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasību ievērošanu) izrakstu kopā ar projektu iesniegumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem 1 mēneša

laikā pēc projektu iesniegumu pieņemšanas termiņa beigām ievieto Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā.

Lēmumu par projekta iesnieguma atbilstību vietējās attīstības stratēģijai un par publiskā finansējuma pietiekamību paraksta vietējās rīcības grupas paraksttiesīgā persona. VRG lēmumu var apstrīdēt mēneša laikā pēc tā stāšanās spēkā, iesniedzot iesniegumu VRG lēmēj institūcijas vadītājam. VRG lēmēj institūcijas vadītāja lēmumu var pārsūdzēt tiesā.

4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana

Stratēģijas ieviešanas gaitas uzraudzību nodrošina biedrības „Talsu partnerība” padome, kas ir biedrības lēmēj institūcija. Informāciju, kas nepieciešama stratēģijas izvērtēšanai, sagatavo un iesniedz Padomei izskatīšanai projektu administratīvais vadītājs.

Padome izskata un analizē iesniegto informāciju, pārskata sasniegtos rezultātus, precizē nepieciešamos mērķus un uzdevumus stratēģijas mērķu sasniegšanai. Nepieciešamības gadījumā tiek veikti Stratēģijas grozījumi.

Par stratēģijas ieviešanas gaitu atbild projektu administratīvais vadītājs, kas izsludina projektu pieņemšanas kārtas, konsultē, vada projektu iesniegšanas un vērtēšanas procesu. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs par projektu uzraudzības pasākumiem, iepazīstoties ar projektiem to realizācijas vietās.

Informāciju par stratēģijas rādītājiem, ko iegūst no projektu pārskatiem, iesniegumiem, Centrālās statistikas pārvaldes un Pilsonības un migrācijas pārvaldes un pašvaldību datiem, apkopo administratīvais vadītājs un iesniedz izskatīšanai biedrības Padomei.

Plānošanas periodā tiek izveidota datu bāze un uzkrāta informācija par projektu iesniedzējiem (mājražotājs, saimnieciskās darbības veicējs, SIA, IK, biedrība, nodibinājums u.c.), projektu skaits, atbalsta intensitāte, publicitātes prasības (norādītas VRG lēmumā).

Par stratēģijas ieviešanas gaitu un iegūtajiem rezultātiem, kas veidots kā Novērtēšanas ziņojums, administratīvais vadītājs katru gadu atskaitās biedru kopsapulcei.

Plānots vismaz divas reizes plānošanas perioda laikā (pirmā izvērtēšana 2025.gadā, otrā pēc plānošanas perioda beigām) izvērtēt stratēģijas ietekmi uz teritorijas attīstību.

4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija.

Stratēģijas ieviešanas procesā biedrībā „Talsu partnerība” ir sekojošas iesaistītās personas:

- 1) biedru Kopsapulce;
- 2) biedrības Valde;
- 3) biedrības Padome;
- 4) administratīvais vadītājs;
- 5) projektu Vērtēšanas komisija (Padome+eksperti).

Biedrībā augstākais lēmējorgāns ir biedru Kopsapulce, kas apstiprina biedrības Padomi, biedrības Valdi, projektu Vērtēšanas komisiju un administratīvo vadītāju.

Padome sastāv no 6 padomes pārstāvjiem un ir atbildīga par stratēģijas ieviešanu, tā pieņem galīgos lēmumus attiecībā par projektu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu atbilstību stratēģijai.

Biedrības Valde ir izpildinstitūcija, kas atbild par biedrības ikdienas jautājumu risināšanu.

Projektu administratīvais vadītājs ir pilnībā atbildīgs par stratēģijas ieviešanas gaitas nodrošināšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem, informē un sniedz konsultācijas potenciālajiem projektu iesniedzējiem, organizē seminārus par projektu iesniegumu kārtām, izsludinātajām

rīcībām, projektu iesniegumu sagatavošanas jautājumiem. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs un organizē projektu iesniegumu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu pieņemšanu.

Administratīvais vadītājs atskaitās padomei par stratēģijas ieviešanas gaitu. Administratīvā vadītāja kompetencē ir sagatavot iesniegto projektu iesniegumu kopsavilkumus, sadarbībā ar projektu Vērtēšanas komisiju un biedrības Padomi, apkopot informāciju par katras projektu iesnieguma kārtas rezultātiem u.c. darbības kas nepieciešamas sekmīgai stratēģijas ieviešanai.

Projektu Vērtēšanas komisija nodrošina projektu iesniegumu izvērtēšanu saskaņā ar Vērtēšanas komisijas nolikumu, ko apstiprina biedrības Kopsapulcē. Savu vērtējumu Vērtēšanas komisija iesniedz biedrības Padomei lēmumu par katra projekta atbilstību stratēģijai kas novērtēts pēc stratēģijā apstiprinātajiem kritērijiem.

Par projektu konkursu izsludināšanu lemj biedrības Padome, lēmumu izpilda administratīvais vadītājs.

5. Finansējuma sadales plāns

13.tabula

N.p.k	Mērķis	Stratēģiskā plāna intervence		PZA pasākumā	
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Stratēģiskā plāna intervencē)	Atbalsta apmērs (eiro)*	Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu PZA pasākumā)	Atbalsta apmērs (eiro)*
M1	Veicināt un stimulēt ilgtspējīgas, daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides attīstību un konkurētspēju, atbalstot inovāciju ieviešanu laukos un radot iespējami lielāku pievienoto vērtību.	60%	734 266,31	0	0
M2	Veicināt pievilcīgas dzīves vides un aktīvu lauku kopienu attīstību, atbalstot ilgtspējīgas attīstības iniciatīvas (t.sk. sadarbības projektiem).	40% 5%	489 510,87 24 475,54	0	0
M3	Veicināt ilgtspējīgas un konkurētspējīgas piekrastes teritoriju attīstību, izmantojot zilās ekonomikas piedāvātās iespējas (t.sk. sadarbības projektiem).			45,53% 5%	2 872 619,52 143 630,98
M4	Veicināt ostu ilgtspējīgu attīstību, infrastruktūras uzlabošanu, pakalpojumu dažādošanu un kapacitātes palielināšanu.			54,47%	3 436 973,32
KOPĀ		100%	1 223 777,18	100%	6 309 592,84
t.sk. uzņēmējdarbības attīstībai		60%	734 266,31		

PIELIKUMI

P1 - SVVA stratēģijas izstrādes procesa apraksts

P2 – Projektu vērtēšanas dokumenti

P3 – Kultūrvēsturiskā mantojuma, vides objektu saraksts

Biedrība „Talsu partnerība”

Ezera iela 5, Talsi, Talsu novads, LV-3201

Tālr. 22328884

e-pasts: talsu.partneriba.lv

www.talsupartneriba.lv

Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas apstiprinājums:

Vārds, uzvārds	Amats	Datums, paraksts	Pamatojums
Lolita Muceniece	Valdes priekšsēdētāja	14.09.2023	14.09.2023. Lēmums, Padomes sēdes prot.nr. 8.-§1.